Cornel Mihai Ungureanu
Drumul

Nu se duse după ea. Se mulţumi s-o urmărească o vreme cu privirea. Ana se îndepărta agale, pe malul mării, aplecându-se din când în când pentru a culege vreo cochilie. Era îmbrăcată numai cu slipul galben pe care Ai nu reuşise s-o convingă să-l scoată, deşi acum, în ultima zi de septembrie, plaja era pustie.

Dinspre bar se revărsau ritmurile de blues ale lui Tom Waits. Barmanul asculta cu încăpăţânare numai caseta asta de la venirea lor.

Prima lor ceartă. Al o aşteptase cu oarecare teamă, ca atunci când, copil fiind, mersese pentru prima dată la dentist. Prietenii se lăudau cu grozăviile care au loc acolo şi ai căror eroi erau chiar ei şi Al se temuse că nu va fi la înălţimea situaţiei, că va plânge sau va leşina. Lucrurile se dovediseră a nu fi fost atât de grave, făcuse faţă cu succes, atunci. Era mulţumit şi acum. Nu-i părea rău pentru nimic din ceea ce spusese. Sperase că ei nu se vor certa niciodată, cu atât mai puţin aici, în Vamă, unde numai cortul lor stătea acum de veghe pe fâşia de nisip auriu. Şi tocmai în ultima zi! În dimineaţa următoare, devreme, vor pleca. Cearta începuse din senin, vocile se ridicaseră, reproşurile se bucurară de o abordare directă din partea ei. Al se apărase ca un floretist, cu cavalerism, fără să atace. Replicile se încrucişaseră cu francheţe şi umor într-o luptă care acum, rememorând-o, îi aducea pe faţă un zâmbet de mulţumire. Fusese o ceartă pe cinste! „Ne ies până şi certurile! Asta-i grozav!” gândea el, mai ales că nu demult descoperise că le ies şi tăcerile. Se temea un pic ca nu cumva în mintea şi în inima ei, disputa asta să nu aibă o altă oglindire; el învăţase din alte întâmplări că nu e bine să te bazezi pe simţul umorului al celuilalt şi n-ar fi vrut nici ca ea să vadă în faptul că o lăsa acum să se plimbe singură o demonstraţie de detaşare.

Stătea întins cu faţa în jos, în nisip în bătaia soarelui blând de toamnă. Avuseseră vreme frumoasă. Vama Veche era, nu doar un capăt de ţară; era un început de lume. Întinderea de ape, pescăruşii, cerul şi ei doi.

— Domnişorule! Hai să-ţi ghicească ţiganca!

Al se ridică în coate, apoi se răsuci cu faţa în sus. Se aştepta să dea cu ochii de o ţigancă bătrână. Era însă o fată tânără, oacheşă, deosebit de frumoasă. Purta un costum popular, cu fote în faţă, o

cămaşă albă, de in Capul îi era acoperit numai la spate cu un ştergar cu flori roşietice şi frunze verzi. Îşi strânsese părul în două cozi lungi, împletite, răsucite înapoi şi prinse în spatele urechilor. Din fiecare ureche îi atârnau bani de aramă, iar la gât purta un şirag din melci, vopsiţi în roşu. În sfârşit, în mâna stângă avea un coş cu struguri, peste care era aşezată o singură piersică, în timp ce de încheietura mâinii drepte îi atârnau două punguţe frumos lucrate, una verde, cealaltă galbenă. Avea unghiile lăcuite argintiu.

Plaja era pustie. Ana nu se vedea.

— Hai domnişorule, că-ţi ghicesc ceva interesant!

— N-am niciun ban, încercă Al o portiţă de scăpare.

— Fără bani! Îţi ghicesc fără bani!

Era mândră ţiganca. Îşi ţinea capul drept, tras uşor spre spate.

— Ce vrei să-ţi ghicesc? Trecutul sau viitorul?

— Trecutul. Pentru început. Apoi viitorul. Se poate?

„Trecutul e uşor de verificat. Apoi mai vedem dacă-i mai ascult prostiile…”

— Se poate, de ce să nu se poată? zise ţiganca, de parcă s-ar fi apucat de o treabă foarte serioasă şi complicată.

Îşi lăsă coşul cu struguri în nisip.

— Ţine! îi întinse piersica mare, cărnoasă.

Al o luă.

— Întinde palma acum. Se aşezase în nisip, lângă el. Dinspre bar nu se mai auzea niciun sunet. Lângă cazemată coborâră câţiva pescăruşi. Departe, în larg, un vapor se târa alene, ca un melc.

— O să-ţi spun întâmplări mici, care au sau nu au legătură una cu alta. Asta trebuie să înţelegi singur. N-am să-ţi spun tâlcul. De ce nu mănânci?

— Bine! zise Al, muşcând din piersică.

Avea mâinile calde, ţiganca. Un timp, care lui Al îi păru întins exagerat, ea nu spuse nimic. Doar îi cerceta palma cu privirea, cu palmele. „Ce-ai putea să spui?” Aproape îi părea rău că îi stricase jocul, cerându-i „trecutul”.

— Văd un bărbat înalt. Are părul alb. Merge cu o găleată să ia apă, de la pompa de pe stradă. Băieţii se joacă. Unul stă supărat. Ceilalţi îl îndeamnă să facă un lucru pe care el n-ar vrea să-l facă. Bărbatul se întoarce, cu găleata plină. În grupul băieţilor nu se aude niciun sunet. Băiatul nostru se apleacă, ia o mână de ţărână şi o aruncă în găleata

bătrânului. Ceilalţi fug râzând. Ar fi trebuit să fugă şi el, dar n-a putut. Stă acolo, ca paralizat. „Îţi place ce-ai făcut?” îl întreabă bătrânul, supărat. Ceilalţi copii privesc de după colţ. Băiatul e roşu de ruşine. Bătrânul pleacă din nou la pompă.

Al o priveşte încruntat. Îşi aminteşte vag, ar putea fi chiar aşa cum spune ea. Ana tot nu se vede.

— Un băiat vine spre casă. E seară. Ştie că e târziu. A fost la Gica, o femeie de pe stradă. A mâncat la ea. I-a spus că bunica nu îi dă mâncare, că lui îi foame. Nea Ivan tocmai tăiase un cocoş. Îl fripseseră. Le spusese poezii şi cântaseră cu toţii. Nea Ivan repara nişte cizme lângă foc, tuşa Lisăndrina împletea un pulover. Se simţea bine în casa străină, băiatul. Nici nu şi-a dat seama când s-a făcut noapte. Acum mergea spre casă cu inima strânsă. O vede pe bunică de departe. Când se apropie vede şi băţul din mână. Îl simte peste picioare. Fuge. În casă e întuneric.

Ţiganca spune cuvintele rar, cu dicţie de fetiţă care recită poezia învăţată pentru serbare. Nu-şi ridică deloc privirea din palma lui aşa că el o poate studia în voie. Pielea arămie îi e curată. Şi hainele. Nu sunt ale unei ţigănci de pe stradă.

Întâmplarea pe care ea tocmai a spus-o, el şi-o aminteşte bine. A fost singura dată când bunica l-a bătut.

— Bătrâna vrea iar ca el să-i facă frecţie pe spate, continuă ţiganca, cu voce egală, fără intonaţie. I-a făcut, dar ea vrea din nou. El s-a săturat de oasele ei strâmbe, de pielea bătrână, de mirosul de spirt medicinal. Fuge. În bucătăria de vară. Se ascunde cu greu, în întuneric, printre borcanele cu murături. Piciorul i se afundă în pământul moale scos de un şobolan. Bătrâna intră şi ea în bucătăria de vară. L-a văzut intrând aici. Stă chiar în faţa borcanelor, cu privirea îndreptată asupra lui. Dar nu-l vede. „Eşti aici?” întreabă cu voce blândă. El nu răspunde. Îşi ţine respiraţia. „Copil nerecunoscător!” spune bătrâna, apoi pleacă, târşâindu-şi picioarele.

Al a terminat piersica. Aruncă sâmburele spre mare.

— Care e şmecheria? o întrebă.

Ea îl privi cu ochi atât de negri, încât lui îi fu frică de întunericul lor vâscos.

— Nu mai vreau trecutul. Spune-mi despre viitor.

— Fereşte-te de apă şi foc. Te pândeşte o boală, zise ea după un timp.

Tăcu multă vreme. Începu să se încrunte de atâta concentrare.

— Nu înţeleg. Nu ştiu asta! arătă spre ceva din palma lui. Nu am văzut niciodată, nu e obişnuit. Ce trebuie să se împlinească, se va împlini, dădu ea din cap, neputincioasă. Nu pare a fi o ameninţare, dar nici lucru curat nu e. Am să-ţi spun despre cel negru, dar dacă ar fi el, aş avea semn în palma ta. Şi nu e. Asta e bine, pentru tine. Ai să-i vezi mai întâi umbra, dar nu trebuie să te sperii. El are să se arate abia după un timp. Nu poate intra în tine decât dacă îţi ţii braţele larg deschise. Fereşte-te să le ţii. Dacă va vedea că nu are şanse va pleca singur. Niciodată n-a avut răbdare. Dar nu e el! Nu ştiu ce e.

Îi lăsă mâna. Al se întinse în nisip. Închise ochii. Se aşteptase ca ea să-i toarne tot felul de poveşti despre viitor şi să se împotmolească la trecut. Se întâmplase invers.

Se ridică în coate. Ţiganca nu mai era. O văzu în schimb pe Ana, apropiindu-se. Când ajunse lângă el, îşi aruncă jos „prada": scoici, melci, pietre, fragmente de crabi.

— Ce faci, bosumflici? îl scrută ea cu privirea, ca să-i vadă în ochi, starea.

— Nu sunt eu bosumflici, zise el, ridicându-se. Degetele lui îi strânseră uşor mijlocul. O sărută.

— Miroşi ca o piersică, remarcă Ana.

— Am mâncat una.

— Sigur că da, îl aprobă ea ca pe un copil, mângâindu-i fruntea. În octombrie se deschide sezonul piersicilor!

— A venit o ţigancă, să-mi ghicească. Avea un coş cu struguri şi o singură piersică, aşezată peste ei. Mi-a dat-o mie.

— Era o ţigăncuşă tânără şi foc de frumoasă…

— Da! Ai văzut-o?

— Eu? Nici tu n-ai văzut-o. Poate în visele tale! Struguri nu ţi-a dat?

— Nu.

— Numai piersică.

— Da. Nu te păcălesc.

— Ai mâncat-o toată?

— Da.

— Sâmbure a avut?

— Sigur c-a avut.

— L-ai mâncat şi pe el?

— Nu. E pe aici. L-am aruncat. Spre mare.

Îl căuta scormonind nisipul cu piciorul.

— Nu mă crezi?

— Nu. N-am încredere în tine.

Nu-l găsi. Şi trebuia să fie pe aici.

— L-o fi luat marea, zise el. Nu eşti decât o găină!

— Poftim?

— Nu vezi că ţi-e frig? Ţi s-a brobonit pielea ca la găină!

— Şi ţie ca la un cocoş!

Briza îi mişcă părul lung, cânepiu, descoperindu-i în întregime sânul drept, un măr uriaş, auriu, spre care el privi cu delicată dorinţă, dar şi cu sfială. Ştia că s-ar supăra. Ar spune doar: „Bărbaţii!", cu o uşoară grimasă şi cu tonul cu care spui: „Animale!". El tăcea atunci. Ar fi vrut să îi privească goliciunea nu pe ascuns, ca un hoţ. Nu era vina lui că se născuse bărbat, că era construit aşa, că o dorea. I se părea nedrept. Nu făcuseră încă dragoste. Jocurile lor se opreau întotdeauna înainte ca apropierea să devină contopire. Al ar fi vrut să nu fie doar ideea lui. Ar fi vrut să fie şi dorinţa ei. Şi nu ştia ce o opreşte.

— Hai la cort, să te îmbraci, spuse el, şi îşi întoarse privirea.

— Fac ce vreau eu!

— Fă!

— Nu-mi spune tu mie „fă!"

Începuse să bată vântul. Nopţile pe plajă erau friguroase, dar acum era parcă mult mai frig ca de obicei. Stăteau în faţa cortului. Priveau marea.

— Te duci tu în sat să iei pâine? Vezi că e şi creanga aia uscată lângă drum, poate o iei la întoarcere. Ştii de care zic?

— Ştiu. Facem focul?

— E ultima seară. Eu am să caut ceva cartoane, în spatele barului. Ai văzut ce scrie în budă?

— Nu.

— Să te uiţi. Cum stai să faci pipi, chiar în faţă.

— Ştii, eu stau invers.

— Da, râse ea, nu m-am gândit.

Când ajunse în sat, vântul începuse să ridice praful, iar spre apus se vedeau nori negri. De lângă un gard, trei tineri săteni, îl priviră colţos.

— Pletosule, să te duci în ţara ta!

Nu-i băgă în seamă.

* * *

Numai focul sfida, cu ultimele forţe, întunericul. Creanga cea mare se terminase. Mai aveau câteva bucăţi de carton. Marea nu se vedea. Se auzeau doar valurile lovind, cu perseverenţa unei cicăleli, ţărmul. Mirosul de pâine coaptă umpluse aerul.

— Mă duc să fac baie, zise Ana.

— E apa rece.

— Dar e ultima seară! îşi dădu ea capul pe spate, ca un căluţ care, încăpăţânat, se cabrează.

Porni spre apă şi Al o urmă. Se dezbrăcară. Apa nu era atât de rece cum se aşteptase el. Poate pentru că era atât de frig afară.

Din puzderia de stele, mai rămăseseră doar câteva. Norii le vor acoperi în curând şi pe ele.

Se sărutară călcând apa. La început buzele li se atinseră uşor, ca şi cum fiecare ar fi sărutat o icoană, dar în curând sălbăticiunile din ei începură să muşte şi gustul mării se pierdu în cel al sângelui. Piepturile li se uniseră, ca două bucăţi de scoci presate cu lipiciul în interior. Al îi simţea sfârcurile tari apăsându-l. Mâinile lui se strecurară în slipul ei, fără să fie pedepsite. O purtă spre ţărm, din instinct. Spatele ei avea gust de sare şi de alge şi buzele sparte îl usturau la fiecare atingere. Se iubiră la marginea valurilor, dar Ana îl opri cu blândeţe când el încercă să îi scoată singurul veşmânt ce-o acoperea. Când clocotul se domoli, simţiră frigul. Dinţii le clănţăneau. Întunericul le ascunsese hainele. Nu le găsiră uşor. Se îmbrăcară tremurând. Se încălţară. Din foc rămăseseră numai tăciunii. Ardeau încă. Ana dădu cu picioarele în ei, împrăştiindu-i. Al o prinse în horă şi începură să cânte, învârtindu-se cu picioarele prin rămăşiţele de lemn aprins, până ce, ameţiţi, căzură.

Din faţa cortului priviră în urmă.

— Stelele s-au săturat de cer. Au coborât la noi, pe plajă, zise Ana.

Pe cer nu se mai vedea nicio stea. Nisipul parcă fusese invadat de licurici.

— Ai dreptate, spuse Al. Uite Carul mare!

— Unde? crezu ea, iar el fugi râzând în cort. Să vezi ce car mare îţi dau eu ţie! se repezi după el.

În ultima noapte la mare, somnul le fu refuzat. Vântul le smulse în cele din urmă cortul şi o ploaie rece îi urmă. Aşteptară îmbrăţişaţi şi

înfrigurați, zorii.

* * *

Dimineața veni ca o izbăvire. Marea era furioasă. Nu o văzuseră niciodată cu valuri așa de mari, înspumate. Mirosea a ploaie, a sare și a tristețea plecării. Cerul era cenușiu și ploaia deasă nu contenise. Ana se plimbă, de rămas bun pe malul mării, în timp ce Ai strângea cortul ud.

Autobuzul care îi duse la Mangalia era gol. Fiind duminică, oamenii nu mergeau la serviciu, copiii n-aveau școală.

Priveau tăcuți pe geam. Marea arăta acum destul de înfricoșător. La 2 Mai, în port, vapoarele așteptau. „Fiecare are o noimă!" gândi Al.

Autobuzul îi lăsă la gară. Fiind capăt de linie, trenul era deja la locul lui. Luară bilete și urcară.

În compartiment, în fața lor stătea o femeie mai în vârstă, cu nepoțelul – un băiețel gras. La fereastră, față în față, un bărbat tânăr cu fetița lui de patru-cinci ani.

— Mamaie, mi-e foame! zise băiatul cel gras, de cum plecă trenul.

— Câți ani ai? îl întrebă bărbatul.

— Merge pe opt, răspunse bunica în locul lui.

— E foarte bine dezvoltat.

— Da. Nora mea e asistentă. L-a îndopat cu calciu, cu vitamine, cu tot felul de întăritoare. Și fetița câți ani are? întrebă la rândul ei.

— Patru ani și jumătate, răspunse cea mică.

— Da? Bravooo! zise femeia, ca și cum fetița avea un mare merit că ajunsese la această vârstă. Mulți înainte! Și mergi la grădiniță?

— Da.

— Eee! Ce n-aș da să mai merg și eu la grădiniță! Viața asta parcă e tot mai grea.

— Să știți că și la grădiniță e destul de greu! spuse cea mică, pe un ton atât de afectat, încât Al râse și el odată cu ceilalți, așa cum stătea, cu ochii închiși, mimând somnul. Ana dormea cu tâmpla pe obrazul lui și el încercase să adoarmă lângă visul ei. Ar fi vrut să găsească o portiță deschisă și să intre, să se joace acolo, să o facă să râdă.

— Mamaie, să-mi dai pâine! Mi-e foame! își făcu simțită prezența băiețelul cel gras.

Ajunseseră în același timp. În sfârșit, o sincronizare! Altă dată li s-ar fi aprins ochii. Ana îl privi pe Al. Părea obosit, ca de obicei. Era

îmbrăcat în negru. Îşi privi şi propriile haine. Şi ea purta doliu. Pe stradă nu era absolut nimeni. Liniştea era sinistră. Privirile lor îngheţau aerul. Se apropiară.

„Bem ceva?" întrebă el. „Da", zise ea. „Dar plătim nemţeşte". „Perfect".

Priviră în jur. Case galbene, la stradă, porţi înalte. La colţ, pe o casă dărăpănată, se vedea o firmă luminoasă ce se tot aprindea şi se stingea, neregulat. Când se apropiară, neonul se aprinse scurt şi Ana putu citi: „PUNCTUL MORT".

„Aici vrei să intrăm?" întrebă ea. „Da. E vreo problemă?" „Nu. Niciuna. Ca să vezi, unde am ajuns!"

— Mamaie, unde am ajuns? întrebă tare băieţelul. Mai avem biscuiţi? continuă el exasperat.

Ana deschise ochii, năucă încă din cauza visului. Al o mângâie pe frunte şi ea se culcă la loc.

— Mai avem, mamaie, oftează femeia, întinzându-i pachetul.

Uşa compartimentului se deschise. Intră o bătrână cu faţa lungă şi uscată ca o prună uitată în pom de anul trecut.

— Locul ăsta e ocupat, fă doamnă?

Femeia cu copilul supraponderal o priveşte stupefiată.

— Eu sunt stimata doamnă Ştefănescu, adaugă „pruna uscată".

— E liber, îi face semn femeia.

— Fă doamnă, îmi place de tine, că eşti deşteaptă. Altele, să nu te superi, dar tare sunt proaste. Dar de tine îmi place.

— Doamna Ştefănescu, se poate să evadaţi aşa? intră un ceferist mustăcios, însoţit de un poliţist tânăr. Eram îngrijoraţi cu toţii, îi face el cu ochiul lui Al.

— Domnule ofiţer, se adresează bătrâna ofiţerului, ignorându-l pe ceferist. Mi-au furat casetofonul. (Entuziasmul acestei noi idei îi luminează faţa). Hoţii! Bine că nu am fost acasă, ar fi putut să mă violeze. Nu-i aşa, fă doamnă? Îmi place de tine! Şi de el îmi place, adaugă cu voce mai scăzută, dar toţi o aud, arătând spre ofiţer. Domnule căpitan, când ajungem la Constanţa, să veniţi la mine acasă, să constataţi, să vă dau o declaraţie. Am nişte chiloţei… aduşi din Italia şi sutien albastru, numai dantelă şi un truuup… De balerină! Că eu m-am îngrijit, n-am fost curvă, ca altele.

Ieşiră toţi trei. Spre bucuria lui Al, se lăsă linişte. Vedea lumini albe şi lumini roşii când închidea ochii. Aţipi cu gândul la Ana.

Când trenul opri în Costineşti, se trezi Ana. Privi spre Al. Adormise cu ceafa rezemată de bancheta din spate şi gura întredeschisă.

Încă nu s-a luminat de ziuă. Ici-colo, câte o fereastră aprinsă. În staţia de autobuz, departe, abia se disting câteva siluete neclare. Al vede autobuzul şi începe să alerge. E un singur pasager înăuntru. Îl priveşte pe Al râzând, făcându-i semne încurajaroare. Autobuzul a oprit în staţie. În plină viteză, Al ajunge şi urcă, pe uşa din spate. În acelaşi timp, pe uşa din faţă, pasagerul coboară. Din staţie n-a mai urcat nimeni. Cel ce a coborât îi face semne vesele cu mâna. Se apropie de una din siluetele din staţie. Al o recunoaşte pe Ana. Pasagerul arată cu degetul spre autobuz şi Ana face şi ea semne de drum bun, cu mâna. Înainte ca autobuzul să dea colţul, Al înţelege că pasagerul era Claudiu. „O să cobor la prima! O să vorbesc cu ei, calm şi surâzător! Suntem oameni mari!". Tâmplele îi zvâcnesc. „Autobuzul ăsta nu mai opreşte?" Nu se poate orienta. În autobuzul gol e lumină, afară e încă întuneric. Al porneşte, ţinându-se de scaune, spre şofer. Ajunge în faţă şi priveşte pe geam în cabină. Nu este şofer. Nu e nimeni. Autobuzul merge singur. Uşa de la cabină e încuiată. În faţă se vede şoseaua luminată şi un pod, pe care maşina va trece în curând. „Da, acum sunt pe pod! Dar pe ce pod? Prin oraşul ăsta nu trece niciun râu!" Din sensul opus nu vine nicio maşină. Nici în spate nu se vede vreuna. Pe marginea din dreapta, un tip blond, cu barbă îi strigă ceva. Al mai mult îi citeşte de pe buze: „Trecătorule! Ce râu e ăsta?" Fără să mai aştepte răspunsul, pletosul s-a aruncat. Al ştie că podul nu se va termina niciodată.

— Techirghiol, spune bărbatul, probabil ca răspuns la o întrebare a fetiţei.

— Tati, nu-mi place cum se clatină trenul ăsta. Vrei să mergem în compartimentul de alături?

În Constanţa coborâră cu toţii.

Ana şi Al porniră să se plimbe prin oraş. Aveau de aşteptat două ore până la plecarea trenului spre Bucureşti. Picăturile de ploaie parcă se măriseră. Trecători puţini, grăbiţi. Numai melcii ieşiseră la plimbare, pe trotuare, bucuroşi de ploaie. O maşină roşie de coca-cola le ieşi de câteva ori în cale.

Paşii îi duseră către cazino. Faleza era pustie. Deasupra mării picăturile erau parcă de cerneală şi fiecare avea sufletul ei. Marea parcă se mai îmbunase, nu mai era atât de urâcioasă.

— Poate că se bucură de întregire, cu picurii ăştia veniţi din cer. Poate dintr-o altă mare, unde se scaldă îngerii, zise Ana.

Stăteau rezemaţi de balustradă şi valurile se spărgeau jos, sub picioarele lor.

— Într-o seară i-am auzit pe părinţii mei făcând dragoste, continuă ea fără nicio legătură cu ce spusese mai înainte. Al se obişnuise cu felul ei de a sări dintr-o idee în alta.

— Nu puteam dormi, îmi era frică şi m-am dus spre camera lor.

— De ce îţi era frică?

— Aveam impresia că e cineva sub pat. În fiecare seară, înainte de a mă culca mă uitam sub pat. Şi mă uitasem şi în seara aia, dar tot mi se părea că mişcă sub pat, cineva. Îmi era foarte frică.

— Şi?

— Şi uşa de la camera lor era întredeschisă şi când m-am apropiat, i-am auzit făcând dragoste.

— Ştiai ce-i aia?

— Nuuu! Am simţit, nu ştiu, din instinct poate.

— Şi ce-ai făcut?

— Mi-am pus degetele în urechi şi am plecat.

Plecară şi ei. Trecură pe lângă un bărbat în vârstă care îşi plimba câinele.

— Rasa asta de câini, eu şi Taina o numim „câinele cu capul altuia". Vezi? Are capul colorat într-un fel şi corpul în alt fel. Şi într-o zi, mergeam pe stradă şi eu i-am zis: „Uite câinele cu capul altuia" şi ea a zis: „Nuu! E capul altuia cu câinele!"

— Şi cine era de fapt?

* * *

Pe peron oamenii aşteptau sub umbrele. Al se simţi deodată trist ca un croncănit de cioară deasupra unui cimitir. Trecură doi băieţi şi unul din ei o salută pe Ana.

— Cine era?

— Un băiat care îmi făcea curte când eram mici. Stăteam la casă pe atunci, Natalia, prietena mea era toată ziua pe la mine. Ei erau tot doi. Se plimbau pe la poartă, ne puneau bileţele de dragoste în cutia poştală. Bunica Dida ne învăţa: „Voi aşa să le spuneţi: Să nu ne mai faceţi curte, că noi curte avem. Dar să ne faceţi gard! Că vedeţi şi voi cum s-a ştirbit gardu' ăsta, şi taică-tău, când îi zic, întoarce capul şi nici c-aude!"

În compartiment găsiră două femei bătrâne şi două cupluri tinere despre care Ana şi Al aflară curând că sunt învăţători. Pe hol, un grup de hippie fără bilet se amuzau de situaţie.

— Alde matale sunteţi studenţi? o întrebă bătrâna pe Ana.

— Da, răspunse ea.

— Uitaţi o carte, dacă vreţi să citiţi din ea. E o carte sfântă, luată de la mănăstire. Înainte timp, lumea era înapoiată. Mama, săraca, îmi citea balade, dintr-o carte frumoasă, în versuri şi cu poze: Eu sunt floare de pe mare, cine mă sărută moare…

Picăturile de ploaie izbeau geamul. Trenul prinsese viteză. Până în Bucureşti nu avea nicio oprire. Al privea pe geam. Ana citea pe carte.

— Cu capu' de aurel, cu coate de găbeşel, mă seacă la sufleţel, vocea bătrânei curgea, ca un vechi descânt.

— Fata este prietena matale? îl întrebă cealaltă bătrână, Lina.

— Da.

— Se vede că ţii la ea. Să vă luaţi din dragoste, mamă, aşa e frumos. Să ai inima largă, să te îngădui cu ea arătă spre Ana, care zâmbi. Şi tu să te îngădui cu el, să îl respecţi, că el e cruce întreagă.

— Cum vine asta? se miră Ana.

— El e om, e cruce întreagă.

— Şi eu nu sunt tot om?

— Matale eşti femeie, îi zise bătrâna cu blândeţe. Eşti jumătate de cruce. Aşa zice Cartea. Om se spune la un bărbat, fie că e voinic, flăcău sau bătrân. La un bărbat să nu-i treci calea. Eu, dacă ies colea, din ogor şi mă duc la fântână, trebuie să trec uliţa. Dacă văd că pe uliţă vine un om, aştept până trece. Aşa spune Cartea.

— Femeia tot undeva mai jos decât bărbatul este, interveni mamaia Petra. Dumnezeu a făcut mai întâi bărbatul şi din coasta lui a făcut femeia spre a-i fi ajutor. Iar după ce au muşcat din fructul oprit, Dumnezeu cum i-a blestemat? Pe şarpe, să se târască şi să mănânce ţărână; pe bărbat să lucreze pământul cu trudă multă iar femeii ce i-a spus? „Dorinţele tale se vor ţinea după bărbatul tău, iar el va stăpâni peste tine".

— Asta pentru că Dumnezeu era bărbat. Şi cei care au scris Cartea erau bărbaţi. Au scris aşa pentru că le convenea. Cum puteau scrie ca femeia să stăpânească peste ei?

— Eu nu te învăţ la rău. Aşa se spune, că priceperea e a celor bătrâni.

— Aşa este, aprobă Al, făcându-i Anei în necaz.

În gările mici, castani hepatici îşi scuturau frunzele galbene. Prin ploaia când verticală, când oblică, trenul se grăbea ca un îndrăgostit la prima întâlnire.

— Adică eu să stau la cratiţă şi să cresc copiii şi să fac toată treaba, să-l slujesc pe dumnealui? Sau cum?

— De mamă, acuma s-au mai schimbat lucrurile! Trebuie să mai facă şi băieţii ce zic fetele. La oraş e un trai, la ţară e altul: ăla vechi. Dar e mai curat traiul vechi. La ţară, omul nu se îngăduie la atâtea rele, ca la oraş, că îl vede lumea şi îl arată cu degetul. La oraş i se pierde urma şi atunci mai cu uşurinţă păcătuieşte.

— Încercările de cenzură ale moralei scad gradual, dispărând treptat cu totul sub dulcea apăsare a tentaţiei, îi şopti Al.

— Dacă vreţi să vă împreunaţi amândoi şi să vă întemeiaţi, trebuie să vorbiţi dinainte. Şi cum vorbiţi, aşa să faceţi! Şi să asculţi de bărbatul tău, chiar dacă te mai certi cu el. Că zici matale aşa, dar îţi place de el, că se vede după uitătură! Şi ai sufletul curat matale şi ochi de icoană.

— Uite, zise sora ei, să spunem că matale eşti măritată. Şi îţi moare şi bărbatul, îţi mor şi părinţii. De cine îţi pare mai rău?

— De părinţi, răspunde una din învăţătoare, în locul Anei.

— Nuuu! sar bătrânele într-un glas, ca şi cum mare păcat ar fi rostit. Că tu nu trăieşti cu părinţii, trăieşti cu bărbatul tău. Şi de el trebuie să te îngrijeşti, că ei acolo se au unul pe altul, dar bărbatul tău e singur şi el e al tău, bun, rău, aşa cum e.

— Uite, ea a avut bărbat bun, dar băiatul o mai necăjeşte. Şi nora, cam bea, fumează…

— Când cauţi pricină, nu e bine, răspunde mamaia Lina supărată. E averea lor, nu mă duşmănesc cu ei. Dacă se scoală târziu, ce? Sau dacă fumează? Să-i condamn eu? Fiecare trăieşte după legea lui. Legea mea e să mă abat de la rău.

— Dar la şcoală cum era pe vremea dumneavoastră? întrebă învăţătoarea.

— Eee! Erau alte timpuri! Nu făceam engleză şi franceză, ca acum. Noi învăţam religie, lucru, gospodărie.

— Şi ce făceaţi la ore?

— La gospodărie spălam geamurile, făceam curăţenie, udam florile, făceam prăjituri. La lucru, coseam. Religia o făceam cu popa

Sandu. Era rău, vorbea urât, înjura. Ne asculta din „Tatăl Nostru”. Un cuvânt dacă greşeai, te punea la colţ, în genunchi. O scoate într-o zi la lecţie pe Florica, era prietenă cu mine, tatu-său avea o drogherie.

— Ce se vindea la drogherie? întrebă Al

— Ca la farmacie, dar nu era ca acum. Frecţii, buline, asta se vindea.

— Tu ce credeai? Marijuana? zise flăcăul cu mustaţa galbenă.

— Aşaaa… continuă bătrâna. Şi o întreabă popa: „Cum te cheamă?” „Florica Strâmbeanu” zice ea şi popa îi şi trage un băţ la palmă. O întreabă iar: „Cum te cheamă?” „Florica Strâmbeanu”. Iar o altoieşte! I se înroşiseră fetei palmele şi noi nu înţelegeam de ce o bate. Când s-a săturat popa de bătut, i-a spus: „Te cheamă Floarea! Marş de-aici, potaia dracului!” Dar pe ea, Florica o chema. Şi la catalog şi în acte. Pe mine, unde eram aşa mică şi cuminte, nu m-a bătut niciodată. Într-o zi ce-i vine lui, ne dă de învăţat Crezul. Era mai greu şi mulţi au chiulit şi tocmai pe mine s-a găsit să mă asculte. Mă şi vedeam la colţ, dar m-a ajutat, unde mă poticneam şi am spus Crezul până la capăt.

— Şi ce program aveaţi, la şcoală?

— Dimineaţa ne duceam de la nouă la doisprezece, aveam pauză până la două, apoi ore până la patru. Ce fericire era pe noi când aveam voie de acasă să rămânem în oraş, în pauza de prânz! Lângă şcoală era piaţa, cu alviţă şi care cu mere, iar pe centru era prăvălia lui Durban, de unde, cu doi lei, îmi luam şi măsline şi halva.

— Ninge! anunţă Al şi toţi se repeziră la geam. Picăturile de apă se preschimbaseră în fulgi. Brazdele negre îşi puneau hlamidă albă şi Ana se mai miră o dată că albul şi negrul nu dau cenuşiu, păstrându-şi fiecare identitatea. Se gândi la ea şi la Al. La început făcuseră acelaşi lucru. Fiecare ţinea la ideile lui. Cu timpul, ajunseseră să accepte adevărul celuilalt, ba chiar să şi-l însuşească. Ana se simţi mai bună şi mai înţeleaptă.

— Doamne, ajută-ne pe noi! se închinară bătrânele. Cine şi-a luat haine de iarnă!? Cine s-a gândit?

— Mai spuneţi-ne de pe vremuri, le zâmbi Ana. Trece vremea mai tiptil.

— Taică-meu avea atelier de tâmplărie, spune mamaia Lina. Atelier mare, cu lucrători, cu calfe, cu ucenici. Aveam gospodărie frumoasă, animale, păsări, stupi cu albine. El era şi vânător. Parcă-l văd, cu puşca pe umăr, cu centura cu cartuşe şi inelele unde agăţa gâtul

prepeliţelor sau potârnichilor vânate. Ninsese mult, era zăpada mare şi el se pregătea să plece la pădure. Maică-mea, pe lângă el, se înfoia, ca un curcan: „Unde te duci, omul lui Dumnezeu?! Or să te mănânce lupii, în pădure! Lupii or să te mănânce!" El tăcea şi-şi vedea de pregătirile lui. Când l-a văzut că pleacă, atât de supărată era mama, că a strigat după el: „Huuuooo!" Niciodată n-am văzut-o aşa supărată. Spre seară s-a întors taică-meu. Venea pe potecă, prin nămeţi, cu doi iepuri prinşi la cingătoare şi alţi patru în tolbă. Parcă era dintr-o poveste.

Apoi au început concentrările şi i-a venit şi lui ordin. Erau pe culori ordinele astea şi era o jale… Plângeau femeile, bărbaţii erau şi ei supăraţi. Taică-meu numai asta spunea: „Ia uite, bă, nenorociţii nemţi! Ne bagă-n război!" Cine ştia cine se va mai întoarce sau cât de întreg? A fost plecat şase luni. În timpul ăsta atelierul a fost închis. Dar când a venit acasă a aflat că trebuie să plătească impozit ca şi cum ar fi lucrat. Erau bani mulţi. De supărare, taică-meu n-a mâncat, n-a mai vorbit, două-trei zile şi a şi murit. A făcut congestie.

— Dar nu s-a dus să le explice situaţia? Acolo, unde se plăteau impozitele…

— Cum să nu se ducă! La primărie erau la putere liberalii. Ori taică-meu era mare ţărănist. La noi la atelier îşi ţineau ei întrunirile, mai ales înainte de alegeri. Mâncau, beau, discutau politică, li se aprindeau glasurile, apoi se urcau în camion şi plecau prin oraş, chiuind şi strigând lozinci de-ale lor şi împotriva liberalilor. Unchiu' Toader cum a rămas chior? A tras un liberal cu puşca după camion şi l-a nimerit tocmai pe el. Şi în ochi! Noi stăm pe colţ şi înainte nu erau ca acuma, stâlpi de-ăştia de telegraf. Era bec numai la colţul străzilor. Se întindea fir de la o casă la alta, pe diagonală şi la mijloc spânzura un bec. De firul ăla agăţau ei tablouri cu Maniu şi cu alţii de-ai lor. Acolo ne jucam seara noi copiii, „tiribomba". Făceam o horă mare şi ne-nvârteam până cădeam laţi!

— Dar liberalul ăla care a tras cu puşca, n-a păţit nimic?

— N-a păţit. L-au scăpat ai lui. Aşa era politica atunci: cine era la putere era mare. Oamenii din satele astea, care erau mai apropiate de oraş, trebuiau să vină să voteze la oraş. Şi cei care erau la putere, satele pe care le ştiau ei că votează mai mult cu ceilalţi, le declarau „contaminate". Nu are nimeni voie să părăsească satul, că e contaminat cu cutare boală. Şi ce, venea lumea la vot, ca acu'? Puţini se duceau! Deasupra urnei stătea unul şi vedea cu cine a votat omul. Dacă nu

votase cu ei, doar îi făcea altuia de jos semn. Āsta se ducea la om şi-l lua de umăr: „Ai votat, bă nene? Bravo domnule! Bine ai făcut, să ştii!” şi-i făcea un semn pe spate, cu cretă sau cu var. La poartă aşteptau haidamacii, cu bâtele.

— L-am visat chiar când să-l pomenim de şase săptămâni, zice şi mamaia Petra. Era supărat. Luase în palme globul pământesc şi uite aşa îl smucea, dintr-o parte în alta, arăta bătrâna, cu mâinile ei uscate. Când m-am trezit, era cutremur. Cutremur mare a fost atunci, în ’40.

— Pe urmă, a început războiul. Ce zi frumoasă era! oftă mamaia Lina. Noi avusesem în curte un stup făcut într-un trunchi de copac. Într-o noapte, ni l-au furat. Albinele veneau tot unde erau ele învăţate şi alde frate-meu Grigore le urmărise din ce parte vin şi îl găsise la unu, Folică. El se jura că l-a cumpărat de la altul, că nu l-a luat el. Şi, în ziua aia, ne-am întâlnit la colţ: frate-meu Grigore venea, cu stupu’ în braţe de la Folică, dinspre dălavale. Eu veneam cu Leana, de la vie, desculţe, prin praful cald. Se auzeau doar guguştucii, oamenii se adăpostiseră la umbră, prin curţi. Ţin minte că se copseseră zarzărele. Un copil fugea după fluturi, cu o mătură în mână. Câtă linişte! La colţ, pe o piatră, stătea nea Damian, supărat”. Ce ai nea Damiene? Ţi s-au înecat vapoarele?” l-a întrebat frate-meu, Grigore. „Mă copii, mă! A început războiul, paştele şi dumnezeii lui de război! A anunţat la radio”. Nea Damian era singurul om pe care îl cunoşteam care avea radio. Un aparat cu galenă şi cu o sârmă lungă întinsă prin toată curtea drept antenă. Am rămas prostiţi în mijlocul drumului. Ne uitam unii la alţii şi nu ziceam nimic.

Când nu vorbeşte, bătrâna suflă, într-un gest inconştient, de parcă ar avea în faţă o farfurie cu supă fierbinte pe care încearcă să o răcească.

Câteva ciori se luară la întrecere cu trenul, pe deasupra brazdelor negre.

— O duceam greu. Când era ca acuma, toamna, frate-meu Grigore mai fura struguri de prin vii. Gospodăria, dacă a murit taică-meu, s-a dus de râpă. Au venit portăreii şi au vândut tot din atelier. Eu m-am dus ucenică la croitorie, la domnişoara Natasa. Era fată bătrână. Duminica mă lua cu ea la film. Mereu adormea şi pe la mijlocul filmului, numai ce-o auzeai căscând: „Mai e mult, Linooo?” Iar pe drum spre casă îmi spunea, dezamăgită că n-a întâlnit niciun bărbat demn de ea: „Nu-mi pare rău decât de ruuuj!”

Norica, verişoara mea mai mare, se tot ţinea de mama: „Las-o, soro, să vină la Bucureşti! Aici n-are viitor. Uite Titi, băiatul finii, a ajuns la un magazin mare, e bine văzut, are leafă bună”. Mama, dacă a văzut ea, a fost de acord. Şi în ’41, toamna am plecat la Bucureşti. Era război, îţi trebuia autorizaţie să poţi pleca. Am mers cu finu, cu căruţa, cu Norica şi cu tuşa Rada. Am plecat după-amiaza şi a doua zi de dimineaţă am ajuns. Ce m-a impresionat pe mine a fost tramvaiul. „Iar vine! Iar vine!” ţipam când îl vedeam. În rest, tarabe, panglici. „Aoleu! am zis. Aici e la Bucureşti? Parcă e la noi la bâlci!”

— Cum era la bâlci?

— La noi se ţinea bâlciul pe deal, în capu’ pădurii. Treceai podul vechi, urcai pe lângă râpa unde erau gheţăriile şi deasupra pădurii, unde se termina dealul, pe câmp, acolo se ţinea. Că veni vorba de gheţărie. Pe vremea aia oamenii nu aveau frigider ca acum. Aveau răcitor. Şi noi aveam. O cutie de lemn, căptuşită cu tablă, unde puneam gheaţa şi printre bucăţile de gheaţă puneam ce aveam de ţinut la rece. Oamenii cu gheţăria scoteau iarna gheaţă din râu şi o îngropau acolo, la râpă. Vara o tăiau frumos, cuburi şi o duceau cu căruţele la abonaţi.

Noi ne duceam la bâlci în trăsura Primăriei. Tata era ajutor de primar. Cât vedeai cu ochii, numai căruţe cu coviltir, căluşei, tiribombe, circul, mocani, rudari, flaşnetari cu zodii, fotograful la minut… Aici veneau ţărăncile să se tragă-n poză. Şi toate femeile care se măritaseră în anul ăla îşi făceau poză îmbrăcate în rochii de mireasă. Când ajungea căruţa în oraş, se băgau sub coviltir şi îşi luau straiele lor bune sau rochiile de mireasă, cele care se măritaseră, şi aşa intrau în bâlci, stând în codârlă, cu mâinile încrucişate în poală.

— Cum adică în codârlă? întrebă Ana, singura care o asculta.

Al scoase minicasetofonul şi-şi puse căştile pe urechi, nimerind în „Caravana” lui Duke Ellington.

— Băncuţei de lemn din spatele vizitiului, aşa-i spuneam noi-codârlă. Ţărăncile mai înstărite purtau scurteică, la guler cu blană de vulpe. Pe cap cangăr sau, când era mai cald, caşmir. La gât salba cu galbeni. După salbă o cunoşteai cât e de bogată. La galbenii cei mari le zicea împărăteşti – dacă erau din Franţa erau napoleoni, din alte părţi nu mai ştiu cum le zicea. Celor mici le spunea icuşari. Femeile de la ţară care erau mai sărace şi se îmbrăcau în straie de oraş deveneau acrituri, se coconeau.

Puhoi de lume era. Nastasia, vecina noastră, să fi avut vreo zece

ani, venea de la câmp cu două capre şi a trecut şi ea prin bâlci. A oprit-o o femeie: „Aoleu fetiţă! De când te caută alde mă-ta să intraţi la circ. Ţi-a luat şi ţie bilet, du-te repede că te aşteaptă. Dă caprele că le ţin eu, c-aşa m-am înţeles cu ei”. Şi dusă a fost! Plângea Nastasia – cum se duce ea acasă fără capre? S-a ascuns pe la vecini de frica bătăii. Au iertat-o alde mă-sa, ce era să-i mai facă.

Seara, când plecam, ţin minte focurile rudarilor, ţiganca mesteca în căldare cu puradeii pe lângă ea, bărbatul meşterea linguri de lemn, cântând pe limba lui.

— Aţi stat la Bucureşti în timpul războiului? întrebă tânărul cu mustaţă blondă, plicisit. Celălalt ieşise să fumeze şi nu mai intrase.

— Aşa… Am ajuns la Bucureşti. Ne-am dus la magazin la Titi. Când ne-a văzut, s-a pus pe plâns: „Luaţi-mă acasă! Luaţi-mă acasă!” Eu când l-am auzit, nu mi-a picat prea bine. Dar când am ajuns acasă şi Norica cu maică-sa, tuşa Paulina au început să se certe în camera de-alături, mi-a părut rău c-am venit. Le auzeam din sala unde mă lăsaseră. „Ce-ai căutat tu s-o aduci p-asta aici!” zicea tuşa Paulina. „Ho soro, că n-a venit să stea la tine. Îl caută pe frate-su, pe Grigore şi pleacă la el”. De parcă nu ea mă chemase. Grigore era în Bucureşti de un an. O scrisoare pe care i-o trimisesem ne venise înapoi. Cineva scrisese pe plic: „Destinatarul mort” şi eu m-am speriat, dar mama i-a cunoscut scrisul. „Ce crezi tu, că aşa moare un om? Nu se anunţă familia?”

O săptămână l-am căutat. Aveam adresa, pe Calea Văcăreşti. Erau patru prăvălioare la numărul ăla. Numai la una n-am întrebat, unde erau atârnate în faţă, spre vânzare, gâşte, găini, jumulite. Într-o sâmbătă mă pomenesc cu el în staţia de tramvai: „Ce faci, mă, tu aici?” I-am spus cum l-am căutat. A mers cu mine, pe Văcăreşti şi mi-a arătat prăvălia cu păsările de vânzare. „Păi bine mă, aici lucrezi tu? La spânzurătoarea de găini?” „Aici, mă”.

M-am dus şi mi-am luat bocceluţa cu lucruri de la verişoara Norica. Se făcuse noapte. Eu luam tramvaiul până la închisoarea Văcăreşti, acolo coboram. Ca să trec spre Mărţişor, trebuia s-o iau peste câmp, pe lângă închisoare. Când m-a văzut tuşa, s-a închinat, ce curaj am avut să vin noaptea pe-acolo.

Grigore a vorbit cu patronii lui, nişte jidani, şi m-au angajat şi pe mine. Erau oropsiţi rău jidanii, pe vremea aia. Îi dătuseră afară din case, le confiscaseră lucrurile. Dimineaţa îi scula de la cinci şi-i ducea la

muncă forţată. Îi vedeai, încolonaţi, cu lopeţi, cu târnăcoape. Pâinea era pe cartelă. Noi o luam cu patru lei, jidanii o luau cu şaişpe. De patru ori mai mult. Patronilor le convenea să mă angajeze, ar fi avut şi cartela mea şi a lui Grigore, dar n-am putut să stau. Erau murdari, apa era chiar lângă toaletă şi era plină de melci fără casă. Când mă trezeam dimineaţa, găseam perna plină de sânge, de la ploşniţe. Făceau pâine în casă, cu soia. Când o tăiai se lipea de cuţit.

* * *

Trenul trecea pe lângă vagoane de marfă uitate pe linii moarte. Ana îşi rezemă capul de pieptul lui Al. Îi auzi inima bătând ca o pendulă.

— Am început să-mi caut de lucru după anunţurile din ziar. Sunam la uşă. Ieşea câte un domn tânăr. Se uita la mine de sus până jos. Dătea din cap nemulţumit: „Nu. Noi căutăm altceva…" Nu mă întrebau ce ştiu să fac, nu mă puneau să lucrez, de probă. Ei voiau o croitoreasă cu picioare lungi. Mi-am găsit de lucru la un atelier. Lucram uniforme pentru STB, ăia cu tramvaiele. Fetele erau tare afurisite. Îmi furau lucrul şi puneau de-al lor. I-am arătat şefului cum cos eu şi cum era ce puseseră ele. M-a crezut. Era un om de treabă. Vinerea şi sâmbăta n-aveam de lucru, bani luam puţini. Stăteam cu Grigore. Nu ne ajungeau banii nici de pâine, ce să mai zic de mâncare. Aveam un primus care ardea cu benzină şi gaz, amestecate. La el ne încălzeam. Câteodată mai luam cartofi şi îi perpeleam pe lângă flacără. Mai mult cruzi îi mâncam.

Am plecat de la croitorie. M-am tocmit la nişte macedoneni, pe Văcăreşti, vânzătoare la pâine. Bani nu-mi clăteau, dar îmi plăteau chiria, îmi clăteau mâncare, sâmbăta îmi clăteau şi o pâine. Şi bani de tramvai. Era treizeci de bani tramvaiul dacă-l luam de unde lucram. Dacă mergeam pe jos o staţie şi îl luam din piaţă, era douăzeci şi cinci de bani. Aşa făceam. Îmi rămâneau şi mie cinci bani. Singurii mei bani. Doi lei costa o porţie de mămăligă cu peşte, cât strângeam eu în patruzeci de zile. Da eram eu cucoană de la Bucureşti? Eram! Ce mai plângeam singură noaptea! Ce dor îmi era de-acasă!

Pe urmă mi-a găsit tuşa Rada, la cumnata ei. Aveau bodegă, bar, local de noapte, grădină de vară. Ziua lucram croitorie, pentru ei, seara eram picollo, la local. Nu primeam bani, doar masă şi casă, dar îmi rămâneau bacşişurile. A fost singura dată când am avut şi eu bani la Bucureşti. Deşi serveam numai trei mese, erau cele mai bune. Câştigam

mai mult decât celelalte fete la şapte-opt mese.

Acolo m-a prins bombardamentul din ’44. Exerciţii de apărare pasivă se făceau de mult. Sunau sirenele, treceau tancuri. Trebuia să fugi în adăpost. Cheiul Dâmboviţei era plin de adăposturi. Le cunoşteai după răsuflători. Pe 4 aprilie au sunat sirenele pe la 9, dimineaţa. Oamenii s-au păcălit, au crezut că e doar un exerciţiu. Stăteam în prag. A trecut comisarul, un bărbat vesel, însurat, cu copiii mari, care mă cunoştea, mai glumea cu mine. Ţiganco – aşa îmi zicea el – fugi în adăpost, că nu e glumă. Apoi am văzut avioanele. A ieşit şi Sanda, o fată cu care eram certată, nu vorbeam cu ea. Număram avioanele şi le strigam la cei dinăuntru, câte sunt. Erau argintii, luceau în soare, ca nişte peştişori şi tot ca peştişorii, umblau în stoluri. Câte treizeci, treizeci şi două. Au început să cadă bombele. Cel mai aproape de noi au dat la Fabrica de chibrituri Filaret. De la Chirigiu, pe deasupra noastră, trăgea antiaeriana. Şi când auzim deodată un şuierat care creştea şi „pac!”. Între noi a căzut. O bucată de fier uite-aşa de mare, arătă femeia degetul arătător. Nici nu ştiu cum ne-am trezit una în braţele alteia! Până după-masă au bombardat! A fost prăpăd mare.

Seara m-am pomenit cu Grigore plângând. În timpul bombardamentului se adăpostise sub o streaşină, cu încă un băiat. A venit un poliţist şi a strigat la ei să fugă în adăpost, le-a arătat unde. Ei au fugit şi poliţistul a rămas acolo. Au auzit şuieratul şi au privit înapoi: bomba căzuse chiar lângă poliţist. Chiar pe locul de unde plecaseră ei cu zece secunde mai devreme.

Sâmbătă m-am dus şi eu cu Grigore să vedem oraşul. 4 aprilie fusese marţi. Acum era sâmbătă, dar ruinele încă ardeau. Era o grozăvie. Câţi cai morţi am văzut atunci la Podul Grant, n-am să văd toată viaţa. Calea Griviţei era tocată şi pe o parte şi pe cealaltă. Suflul unei explozii aruncase o maşină tocmai sus pe un bloc. O femeie şi un bărbat îşi căutau cârciuma care o avuseseră. În locul ei era acum o groapă mare. Stăteau pe marginea ei şi plângeau. Mai plângea o femeie. Băiatul ei lucrase acolo. De sub o tablă se vedeau ieşind mai multe perechi de picioare de femei tinere, încălţate în pantofiori cu tocuri cui şi ciorapi de mătase. Tot pe Griviţei, când veneai dinspre Calea Victoriei spre Gara de Nord, era un leagăn de copii. În faţa lui, căzuse o bombă chiar pe un tramvai. Pe ce mai rămăsese din el, era întinsă o piele de om. Şi o mână. Oamenii spuneau că fuseseră ale taxatorului. Tudor, n-are ce face, ia el mâna aia şi mi-o dă şi mie s-o ating. M-a şi

trăsnit durerea de cap. La Cehoslovaca – ăsta era un magazin mare, de îmbrăcăminte – era o bombă neexplodată. Trecuse prin acoperiş şi se oprise la subsol, în nisip. Vitrinele erau toate sparte. Bombe neexplodate erau în multe locuri. Aduceau deţinuţi să le dezamorseze.

Speriaţi, oamenii încercau să fugă din Bucureşti, de frica unui nou bombardament. Finu Marin mi-a zis că are o cursă de făcut, îl angajase o doamnă şi dacă vreau, mă ia şi pe mine. Gările erau pline de lume. Care aveau bani fugeau cu maşinile. La Chirigiu, tramvaie, maşini oprite, biciclete, lume puhoi, oameni agăţaţi de camioane. Dacă făceai greşeala să cazi, acolo rămâneai. Te călcau în picioare. Eu îmi luasem câteva cratiţe cu mine şi doamna aia mă privea uimită: „De-ai şti ce-am lăsat eu acasă!" Ne-am dus cu maşina pe câmp, pe şoseaua Olteniţei sau Giurgiului, nu mai ştiu. Ne ascundeam în pădure, finul acoperise maşina cu crengi. Dar nici acolo nu eram mai apăraţi. Treceau avioane şi trăgeau cu mitralierele.

La Rusalii am plecat acasă. La Alexandria era linişte. În sâmbăta Paştelui lucram o rochie pentru o cucoană. Mama, frământând la cozonaci îmi spunea de ce e bine să dai apă la morţi în Joia Mare, să te duci la fântână cu lumânare şi apoi la cimitir să verşi apă pe mormânt. Am auzit un huruit şi-am ieşit în curte. Două avioane se fugăreau pe cer. Adică unul îl fugărea pe altul şi nu s-a lăsat până nu l-a lovit. Cel lovit a dat drumu' la bombe, dar bine că nu peste oraş. Au căzut pe malu' gârlii. Erau uite-aşa, mici ca nişte ouă. Douăsprezece. Ouăle pe care ni le-au trimis americanii de Paşti.

* * *

Prin câte-o gară, în lumina unui neon, fulgii de zăpadă dansau, ca pe o scenă.

— Apoi au venit ruşii. Nemţii erau civilizaţi. Dacă voiau ceva, îţi ofereau în schimb bani, conserve de-ale lor, biscuiţi. Noi aveam în mijlocul curţii un platan mare. Ne cereau voie să vină să se pozeze sub el. Erau cazaţi la şcoală şi, într-o zi, veneam spre casă chiar pe-acolo. Ţin minte: aveam un pardesiu gri, cu glugă, lărguţ, dar scurt, aşa, mai sus de genunchi, ciorapi trei sferturi – cum venisem de la Bucureşti. Afară era ger. M-a oprit un soldat neamţ. Nu era tânăr, era aşa, ca taică-meu. Se uita la genunchii mei goi: Du acasă! Vrei să moare? Îmbracă la tine! Mi-a zis şi mi-a dat o ciocolată.

Ruşii intrau în curte, puneau puşca la ochi: Pac! Îţi împuşca găina, o luau şi plecau cu ea. Grigore stătea într-o zi la poartă cu

Petrică, fratele nostru mai mic şi cu câinele nostru, Vlahuţă. Trei-patru ani avea Petrică. Au trecut pe trotuarul celălalt doi soldaţi ruşi. Vlahuţă, când vedea uniforme sau şepci, chipiuri de soldaţi, începea să latre. Aşa a făcut şi atunci. Un rus a scos pistoluleu zic că erau ofiţeri – şi l-a împuşcat pe Vlahuţă. Puteai să zici ceva? Te-ar fi împuşcat imediat.

Intrau în casă peste oameni: Davai ceas! De-aia l-au şi împuşcat pe Tănase, că le-a cântat: Davai ceas, davai moşie, davai şi nevasta mie!

După război a fost seceta. Au venit basarabenii, în refugiu. Cei mai înstăriţi care putuseră pleca, dar şi copii aduşi de stat şi înfiaţi apoi de familii de la noi. Erau vremuri grele. Era inflaţie. Mergeam cu Petra în fiecare zi la bursa neagră. O pâine sau un kil de mălai tot atât costa: trei sute de mii de lei.

Într-o zi îl aud pe nea Anghel, vecin cu noi, urlând în curte: „Uraaa! Uraaa!" „Ce e, nea Anghele?" „A fugit regele! A fugit Mihai! Uraaa!" Mie îmi venea să plâng. Eram mândră că ţara mea este regat. Acum cine o să mai aibă grijă de noi?

Ruşii s-au instalat peste tot. În toate posturile de conducere. A început propaganda. Vom face o lume nouă, fără exploatare, toţi vom fi egali. Vorbe frumoase. A început împărţirea ţării în raioane. Şef de raion punea câte un muncitor cu origine sănătoasă, îi clătea şi pistol. Erau vremuri tulburi. În grădina publică puseseră o statuie cu Stalin. A doua zi au găsit-o cu nasul rupt.

Grigore se făcuse fotograf. Ne povestea şi nouă, seara. La el în faţă, la atelier se opreşte într-o zi o ţigancă ducând un puradel de mână. Stă ţiganca şi se uită în vitrină, la poze. Eee, ia zi, îţi place băiatu' ăsta? o întreabă Grigore. Îmi place, cum să nu-mi placă! Doar e făcut cu pensula, nu e ca al meu, cu… sula. Îl obligaseră să pună în vitrină două tablouri: unul cu tătuca Stalin şi unul cu Lenin. Se opreşte o dată o bătrână şi se uita lung la cei doi bărboşi. „Mamaie! Uite, oamenii ăştia ne-au scăpat pe noi de nemţi!"

Femeia a privit de la un tablou la celălalt, cu admiraţie. A oftat lung. „De, mamă, numai de ne-ar scăpa şi de pârliţii ăştia de ruşi!"

Într-o zi, prin '49, mă trezesc cu Stamate, un croitor, ca şi mine: „Hai mă, Lino, să ne unim şi noi, să facem o cooperativă, să fim şi noi mai puternici". Tot idei de la ruşi. „Hai!" am zis eu. Ne-am dus cu maşina de acasă, cu masa, cu clienţii de-i aveam. Umblam şi pe la alţi croitori, să-i convingem. Se ascundeau, când ne auzeau strigând la

poartă, dar intram peste ei. Mai râdeam, mai glumeam, noi îi lămuream, ei o ţineau pe-a lor. Când venea însă vorba să aducă şi maşina de cusut, nu, că el n-are maşină. A dat-o. Sau a vândut-o. „Păi acum la ce lucrezi?" Începea să râdă. Până la urmă ne-am strâns, vreo patruzeci. Ultimul pe listă era Fane a lu' Pompieru. Se aşezase jos pe podea, parcă-l văd: stătea în mâini şi se dădea cu curu' de pământ de bucurie că s-a înscris şi că, dacă întoarce lista invers, el e primul. Adunasem şi bani, dar a venit stabilizarea şi n-am putut schimba decât o parte din ei. A trebuit să adunăm alţii. Şi uite aşa, ne-am înfiinţat cooperativa. Atunci au venit tovarăşii de la partid şi au făcut alegeri. Au pus şef un om de-al lor, nici nu-l cunoşteam. Pe Stamate, care făcuse toată munca de convingere, nu l-au ales nimic. De supărare s-a retras.

— Dar nu votaţi dumneavoastră? întrebă Ana.

— Noi votam ce propuneau ei. Dacă propuneam pe altcineva, îi scoteau dosarul şi îl făceau cu ou şi cu oţet pe bietul om. Nu puteai să zici nimic. Să te pui contra Partidului însemna excluderea din colectiv, anchetare la Securitate. Nu mai erai om. Ce necaz am eu pe comuniştii ăştia! Şi mai târziu, când eram şefă de secţie şi mă duceam la ei cu câte o problemă, ce mai ţipau: „Suntem oameni de sacrificiu, tovarăşă!" De sacrificiu eram noi şi de sacrificiu am rămas şi azi, că noi avem pensiile cele mai mici. Ei mâncau la cantina partidului, aveau de toate. Dacă spuneai în vreo şedinţă altceva decât mulţumiri, erai terminat.

Într-o zi, în '50, vara, a venit Fane a lu' Pompieru la mine cu un bilet, să mă duc la mare. El era lider sindical. Mi-a împrumutat şi bani, că n-aveam, numai să mă duc. Trebuia să plec a doua zi, de dimineaţă. Cine se ducea înainte la mare? Numai boierii se duceau, nu era ca acu'. Costum de baie mi-am făcut acolo, dintr-o basma. L-am cusut de mână. La mare l-am cunoscut pe Andu al meu. Când l-am văzut eu prima dată, înalt, solid, cu perciuni, cu mustaţă, nu mi-a plăcut deloc. Avea pantaloni scurţi, un tricou roşu şi tenişi în picioare. Pe urmă l-am simţit eu: vesel, glumeţ, cu suflet. Ne plimbam pe plajă şi o rândunică a trecut pe deasupra noastră şi el m-a strâns de mână: „O să avem noroc!" Am avut.

— Am ajuns! spuse Al, scoţându-şi căştile de pe urechi.

— Ori v-am povestit, ori nu! zise tanti Lina.

Trenul încetinise. Ninsoarea nu. Blocurile scorojite, cu zece etaje, ale capitalei apărură, morocănoase.

* * *

Pentru prima dată, Ana se oprea în marele oraş doar în trecere. Al insistase să meargă şi ea la Craiova, la rudele lui şi ea acceptase.

Îşi luaseră pe ei toate hainele pe care le aveau. Ana nu vru să treacă pe acasă. Părinţii n-ar mai fi lăsat-o să plece, ştia ea. Al sună acasă la el. Le mai trebuiau bani, eventual o geacă mai groasă pentru Ana, dar Taina, sora lui, nu răspundea. Îşi numărară banii. Le ajungeau numai pentru un personal. Luară bilete şi, surpriză, le rămaseră şi pentru o pâine.

Ieşiră pe Calea Griviţei. Spre Podul Grant nu se circula decât pe trotuarul din dreapta. Drumul era plin de gropi, de data asta nu de la bombe. Se reparau conductele de canalizare.

În ciuda zăpezii, văzut de aici, oraşul părea murdar.

Mâncară pâinea într-un bar lipsit de clienţi.

* * *

Erau obosiţi şi flămânzi, dar păstrau în priviri, în gesturi, bucuria de a fi împreună. Nimeriră într-un vagon etajat. O lume pestriţă se perinda prin faţa lor, fiecare haltă aducând mutaţii în componenţa tipologică.

Ana adormi prima. Al aţipi şi el. Când se trezi, trenul trecea podul peste Olt.

— Anu' ăsta am făcut vin. De ce să zic că n-am făcut, dacă am făcut? Doi ani la rând a bătut piatra, dar anu' ăsta ne-a ocolit. Necaz îmi face un butoi. Curge. E butoaie vechi, de la părinţii mei. I-am zis lu' Costache, văru Costache, să treacă el să se uite, că el e dogar, la bază. Dar nu poate nici el, cu picioru' ăla, cu arterita aia. Oricum, îl afectează. Tu, Oiţo, de ce eşti supărată? Nu zici nimic?

— Cum să nu fiu, n-auzi că mi se mucegăi făina aia?

— De mă, Oiţo! Când treceam eu prin branişte şi tu culegeai porumb şi eu ţi-am spus: „E crud, mă Oiţo". Tu, nu, că e bun de moară! Acuma ce să-ţi fac eu?

Femeia nu pare că ar aştepta ca el să-i facă. Se întoarce în tăcerea ei. Cei doi bărbaţi se cinstesc pe rând din sticla cu vin.

— Nea Gheorghe, asta e vreme de dat la peşte? se adresă vorbăreţul unui bătrân fără un picior. Ia colea, o gură de vin.

Bătrânul se aşeză oftând. Îşi rezemă cârjele şi undiţele de geamul trenului.

— Mi-a zis Mărin. A lu' Surugiu. Zice că e clean mare pe Olt. Cât rechinu'. Că l-a văzut el, sub pod. Stătui toată ziua şi degeaba. Când

venii la tren, era să-mi zboare vântu' traista, de plină ce e.

* * *

Ana se trezi aproape de Craiova. Urcase un grup gălăgios de ţigănci. Îşi aruncaseră sacii grămadă lângă uşă. Cele două ţigănci care se aşezară în faţa lor arătau aproape la fel. Una era mai tânără. Ţinea în braţe un copil urât, care, când începea să plângă, devenea şi mai urât. Ţiganca îi clătea să sugă când dintr-o ţâţă, când din cealaltă. Aveau faţa albă şi ochi albaştri, salbe cu galbeni la gât. În urechi, bani de aur. Vorbeau când în ţigăneşte, când în româneşte, iar uneori o frază începută într-o limbă, o terminau în cealaltă.

— Mă-lu Mării, silabisi ţiganca mai tânără.

— Malu Mare, o corectă o doamnă cu părul violet, care luase locul pescarului. El coborâse.

— Doamnă, dar până la Bordel mai e mult? Că noi la Bordel trebuie să ne dăm jos.

— Bordei, fă, nu Bordel, o corectă de data asta ţiganca bătrână. Mai e mult până la Bordei, doamnă?

— Nu prima oprire, a doua.

Când trenul opri iar, ţiganca bătrână se repezi la geam.

— Auzi, fă? Aia nu e Caramela? Înainte de a aştepta răspunsul, îl deschise şi începu să urle:

— Caramelooo! Te mai fuţi?

— În gura ta, fă! se auzi de jos.

Trenul porni din nou la drum.

Ieşiseră pe culoar. Se vedea oraşul, luminos.

— Mă doare capul! spuse Ana. Vreau la doctor, să-mi dea cu spirt. Sau să mi-l pună în ghips.

— Haide, taci, că ajungem imediat. Şi ce e cu febra asta? Vrei să-mi arzi mâinile? Am să-ţi arăt unde stă tanti Aurelia, zise el ştergând geamul aburit.

* * *

Dintotdeauna între mătuşile de la Craiova ale lui Al, tanti Eliza şi tanti Aurelia, fusese o întrecere. Fiecare voia să-i convingă, pe Al şi Taina, să stea mai mult la ea, încercând să-i facă să se simtă cât mai bine. Al hotărî să meargă mai întâi la tanti Eliza, pentru că stătea mai aproape de gară.

Se înnoptase. La Craiova zăpada era mare şi oraşul era frumos ca în prag de sărbători. Ningea cu perseverenţă.

Curtea era împrejmuită cu un gard de fier forjat. Păşiră pe sub bolta de viţă spre casa mare şi veche. Deşi se scuturară bine de zăpadă în prag, tanti Eliza nu-i auzi.

— Săru' mâna! ziseră ei în cor.

— Ia uite, dragă! Ce de musafiri! se bucură femeia. Era adusă de spate, cu părul alb tuns scurt şi cu ochelari rotunzi.

— Da' ce, ai mai avut şi alţii?

— Păi? Cum să n-am! Nici cu gândul n-am gândit să am eu azi aşa o bucurie. A venit şi Taina, de dimineaţă, cu băiatu' ăla al ei şi cu încă o fată, cu maşina ei. Fata o să plece mâine, că se duce la jazz, la Timişoara, la festival. Da' zicea că voi sunteţi la mare. Ce-or să se bucure când au să vă vadă!

— Păi, acum unde sunt?

— S-au dus la Aurelia de pe la prânz, să prindă peşte, să facă foc. Eu le-am spus: „Asta e vreme de foc? Pe viscolu' ăsta?" Dar ei „Nu şi nu!" Au zis că rămân acolo peste noapte.

— O să ne ducem şi noi, zise Ana.

— Cum vreţi voi, mamă. Duceţi-vă, distraţi-vă, dar să aveţi grijă, să nu răciţi! Să vă îmbrăcaţi bine, mamă, dacă ieşiţi afară. Da' eu zic mai bine să staţi înăuntru. Alexandre, cam de multă vreme n-ai mai venit!

— Special n-am venit! Să ţi se facă dor de mine.

— Să veniţi mâine încoace, că fac plăcintă cu dovleac, de-ţi place ţie!

* * *

Îngheţaseră în staţie, când tramvaiul se apropie legănându-se încet, ca o prostituată. Câţiva călători întârziaţi, zgribuliţi pe scaune. Un ţigan beat îi cânta ţigăncii lui, cu o voce spartă: „Sărută-mi picioarele, dulceaţa mea". Ea îl înjura, dar cu îngăduinţă.

Ana şi Al coborâră la capătul liniei. De acolo merseră puţin până la marginea oraşului, trecură liniile ferate şi apucară pe un drum de ţară întunecos. Mai departe se vedeau ferestrele luminate ale câtorva case.

Dintr-o curte ieşi cineva. I se auzeau paşii scârţâind în zăpadă, în urma lor. Al întoarse capul fără să se oprească, dar nu văzu decât o siluetă neagră, cocoşată. O recunoscu şi se opri. Ana se opri şi ea.

— Alde matale sunteţi satanişti? îi întrebă bătrâna apropiindu-se cu oarecare teamă.

— Ce satanişti, tanti Marie? Ce, nu mă mai cunoşti?

Bătrâna îl privi cu atenţie.

— Nu te mai cunosc… Aoleu, Alisandre, n-oi fi tu?

— Eu, tanti Marie.

— Eşti negru ca un ţigan şi cu laţele astea, parcă eşti fată. Am văzut aseară la televizor nişte satanişti, tot aşa, cu părul mare şi mă speriai. Uite, chiar la voi veneam. Cumătra s-o fi culcat? ziceam să-mi dea şi mie un kil de oţet împrumut.

— Nu cred că s-a culcat. Ce mai face Ionel?

— E bineee! E director la o firmă, la Bucureşti. E bine văzut, are relaţii. E director adjunct. Zice că e mai mare decât directoru'.

— Bravo lui!

O maşină albă e oprită la intrarea în curte. Poarta e închisă. De după gard, un câine îi latră cu multă râvnă.

— Calistrache! îl strigă Al, căutând cu mâna, peste gard, zăvorul.

Câinele e bucuros că-l vede. Atât mângâie pe blana udă.

— Ce mai faci tu, domnule Calistrache?

— Aici, pe Pământ, cineva te iubeşte! îi spune Ana.

S-a deschis uşa. Tanti Aurelia se apropie, pe potecă.

— Ia uite, musafiri, ia! V-aţi vorbit? Bine aţi venit!

— Bine v-am găsit!

— Tu trebuie să fii Ana! Sper că n-am făcut o boacănă.

— Ana sunt. N-aţi făcut. V-a mai spus alt nume? Atât îi trebuie!

Tanti Aurelia o sărută. Apoi şi pe Al.

— Alexandre, Alexandre! De scris, nu! Telefon… Noi n-avem, că te sunam, dar tu, care ai, se poate să nu ne suni deloc?

— Se poate, nu vezi! Dacă nu vreţi să vă puneţi, eu unde să sun?

— De, mamă, ziceam şi noi să ne luăm un celular. Pe tine nu te pup, se întoarce spre tanti Maria. Ai venit în vizită sau ai văzut vremea asta frumoasă şi ai ieşit la plimbare?

— Aoleu, nenorocită iarnă! Repede a mai venit! Aşteptai să văd dacă mă observi şi pe mine. Cumătră, uite de ce te deranjez la ora asta! Dă-mi şi mie un kil de oţet, că mai aveam nişte ardei de pus şi-i aşezai în borcane şi nu-mi ajunge oţetu'. Ţi-l aduc mâine.

— Hai înăuntru! Scuturaţi-vă bine de zăpadă, că dacă nu, vă scutur eu!

Ca să le arate că nu glumeşte, tanti Aurelia ia de lângă uşă o mătură şi le scutură zăpada de pe umeri, de pe spate.

— E şi Taina aici?

— Da. E şi Florin, obligaţia ei. El a rânit poteca asta. Zice că e expert. S-a cam luat la băutură cu unchi-tău Ştefan.

În casă e cald. Arde focul într-o vatră bătrânească. Camera e mică. Vatra e mare. Stau toţi pe scăunele – adevărate sau improvizate în jurul ei. Îmbrăţişări, strigăte de bucurie, strângeri de mâini, pupături. Se fac prezentările. Ana şi Al n-o cunosc pe Lidia, colega Tainei. Ana nu-l ştie pe Florin. Nici pe unchiu' Ştefan. Are obrajii roşii şi sticla de ţuică lângă el.

— Ce Alexandre, ai mai venit şi tu pe la noi, prin provincie?

— Am venit. V-am adus iarna, de la Bucureşti.

— Mulţumim frumos! Altă dată s-o laşi acolo.

— Cu aşa lemne vă lăudaţi pe-acia, pe la Craiova? arată Al spre grămada de crenguţe, amestecate cu aţe şi fire uscate de iarbă, din care, când unul, când altul, mai aruncă pe foc.

— Astea le-au adus ciorile. Tot încearcă să-şi facă şi ele cuib, la noi pe casă. Toată grămada asta ele au băgat-o. Pe coş. Da' prea repede a venit iarna asta! Ieri a fost soare, frumos şi acu'… Coană Marie, ce-ai odârnit aşa? se întoarce el spre bătrâna cocoşată.

— Ce zâci?

— Ce mai faci? zice el tare. Te întrebai ce mai faci.

— Eee… Ce să fac? Mă rog la Dumnezeu să mă ia. Tu, Ştefane, cum o mai duci?

— În pantaloni, cum s-o ducă? Dar nu prea mai are ce duce! intră tanti Aurelia, cu sticla de oţet în mână.

S-a mai împuţinat la trup, tanti Aurelia. Şi ochelarii i-a schimbat. Cei noi au ramele groase.

— Patriţa ce mai face? întreabă unchiu' Ştefan.

— Ce să facă? S-a angajat la „biscuiţi". Stă la bloc, nu vrea să se tragă încoace. I-am zis, când s-a măritat, să ne aducă şi ea ginere în casă. „Ce, zice, n-ai cu cine să faci pe soacra?" Vine la mine doar când e de cărat: roşii, prune, vişine. La treabă, nu. Acuma a început să-mi ia şi din pensie. „Tu eşti bătrână, ce mai faci cu banii?" Aşa mi-a zis. Şi-au luat mobilă şi nu le ajunge să plătească rata. Da' oi vrea mă Aurelio să mănânc şi eu o ciucalată! Oi vrea şi eu să beau un suc!

— Nu e bună „ciucalata". Nu ştii că e sculătoare? Şi sucurile astea… provoacă gaze la stomac.

— De-aia oi avea eu gaze? Că băui o cocăcolă d-aia. Ori o fi de la

mămăligă? făcui şi o mămăligă, fiersei un lapte în urma ei, că mie acum îmi place laptele, toamna, când începe de se îngroaşă, că nu mai e verdeaţă… Simt aşa, o balonare.

— E fata ta, mă. Trebuie să-i dai, nu se lăsă unchiu' Ştefan. Cine să-i ajute şi pe ei?

— Da' nu mai pot, Ştefane. Înainte, într-o zi, făceam un pogon. Acu, cum dau puţin cu sapa, îmi vine fârşeală. Nu mai pot! Şi ei i-aş da, dar prea ne crede proşti. Să se fi purtat şi ea mai frumos, nu-i dădeam? Dar ea ne ia de proşti. Ştii cât costa Aurelio s-o dau afară? Să mă ierte copiii ăştia. Treizeci de lei. Atât era un aport de-ăla.

— Avort, nu aport.

— Cum zici tu, aşa. M-a şi rugat Marin al meu. Eu nu, copilul meu, cum să-l omor? Şi acum ne omoară ea pe noi.

— Alexandre, vino să stai aici lângă mine, îl chemă unchiu' Ştefan.

— Du-te! Eu rămân aici, lângă Lidia, zise Ana.

În jurul focului se stătea pe trei laturi, cea de-a patra fiind ocupată de un perete afumat. Cu faţa spre el stăteau Taina şi Florin. Ana şi Lidia îi aveau în faţă pe Al şi pe unchiul Ştefan. Se priveau pe deasupra flăcărilor.

Florin se întoarse şi îşi deschise rucsacul să pună o carte pe care până acum o ţinuse în mână.

— Cartea aia o înveţi matale pentru facultate? îl întrebă tanti Marie.

— Nu. Asta am scris-o eu.

— Bravo, mamă. Poate îl ajuţi matale pe nepotu' ăsta al meu, Cătălin, că şi el scrie. Ar fi vrut şi el să meargă la tipografie, să scoată o carte, să ia şi el banii pe ea că uite a început să şi fumeze şi bani, de unde? Dacă-l vede taică-său, îl omoară cu bătaia.

— Da' câţi ani are băiatul?

— Merge pe cincisprezece. E la o şcoală profesională, de instalatori. Meserie bună.

— Şi scrie poezii!?

— Da' ce poezii scrie! Ştii cum le potriveşte? Şi le şi spune frumos, ca la televizor. Are el daru' ăsta!

— Ce fel de poezii scrie?

— Istorice, mamă. I-am mai povestit eu de Ştefan cel Mare, de Mihai Viteazul şi el imediat le-a făcut râme de-alea, cum le zice. Eee,

mă duc şi eu, vă las cu copiii ăştia. Uite ce frumos e aşa, cu casa plină. Aşa să fi venit şi la mine… Îţi mulţumesc pentru oţet, Aurelio.

— Tanti Marie, nu cumva slobozişi vreuna? strâmbă din nas unchiul Ştefan.

— O fi scăpat, Ştefane, că nu făceam eu. E şi copiii ăştia aici! Eu vă spusei că am gaze. Acuma, să mă scuzaţi.

— Eee! Se mai întâmplă, tanti. Şi la case mai mari. Doar nu ne-om supăra, nu Florine? Să fie în gura ăluia care nu-ţi mulţumeşte!

— Tanti Marie, eu îţi mulţumesc din toată inima, se ridică Florin în picioare, cu mâna la inimă.

— Îţi mulţumim, îţi mulţumim, ţipau toţi

Ieşi şi tanti Aurelia, s-o conducă.

Al simţi cotul unchiului Ştefan împingându-l discret în coaste. Lidia avea o fustă cu adevărat scurtă, din catifea gri, închisă cu capse în faţă. Ciorapii groşi, tot gri, se terminau la jumătatea pulpelor. De acolo şi până la tivul fustei rămânea, când stătea în picioare, o porţiune de vreo zece centimetri neacoperită. Acum, aşezată picior peste picior, pe un scăunel de lemn, uşor scobit fata lăsa să i se vadă pielea galbenă până sus, la petecul de lenjerie bleu. Lidia era slăbuţă, blondă, tunsă scurt, băieţeşte. Puloverul negru se mula pe sânii mici. Trupul ăsta de zvârlugă incita, dar Al privi lung în ochii Anei.

— Ia zi, Alexandre! Cum a fost la mare? Ce mai e prin discoteci? Mai e intrarea liberă la fete?

— Nu mai ştie. S-a dus libertatea! răspunse Ana.

— S-au dus vremurile când veneam cu căprioara pe umăr! Nevasta mă aştepta lângă foc… continuă unchiu' Ştefan.

— Ibovnicul tocmai plecase, completă tanti Aurelia şi râseră toţi.

— Au apus vremurile bune… Pe şantier, cu băieţii, înghesuiţi câte douăzeci într-o cămăruţă cât asta, în paturi suprapuse în care nu puteam dormi cu faţa-n jos, de tineri ce eram. Nopţile noastre în pădure, la foc, cu un pui furat şi fript, bidonul de vin trecea din mână-n mână iar noi ne spuneam cu convingere ideile despre lumea asta în descompunere, despre univers, Dumnezeu, politică, moarte, cărţi, fotbal, societate, prietenie şi tot la subiectul cel înalt cât o catedrală ajungeam: Femeia.

— Mai încet cu sticla aia, Ştefane, că ştii cum a fost la nuntă. Praf şi pulbere s-a făcut! se întoarse ea spre Ana. Mergea în picioare că ne

vedea pe noi mergând în picioare. A cam întrecut măsura.

— Era prea mică, măsura aia, că dacă-mi era bună… Şi aia nuntă a fost? O seară la restaurant? Înainte vreme, nunta începea de joi şi se termina marţi. Joi se ducea ginerele cu plocon la naşi, naşul dădea şi el o masă. Fratele de mână pleca la neamuri, cu plosca de vin, cu lăutari, să-i invite, că nu erau invitaţii, ca acu'. Vineri începeau pregătirile, tăiau porcii, femeile făceau sarmale. Sâmbăta chema mireasa la ea, „la brad şi la odoare". Jucau, petreceau. O fată care urma să se mărite juca voalul şi coroniţa miresei. Seara se punea masa la socrii mici.

Duminică dimineaţa, la mireasă acasă împodobeau bradul, cu mere, cu flori, cu panglici. Fetele veneau fiecare cu câte o turtă frumoasă, lucrau cununiţe din hârtie, pentru colăceri. Apoi scoteau zestrea miresei. Ieşeau babele chiuind, cu câte o velniţă, cu câte un ştergar, cămăşi cusute cu flori, milieuri, tot ce lucrase mireasa, le puneau în lada de zestre, mai agăţau şi de căruţă, să vadă lumea. La spatele căruţei puneau căldarea mare de aramă şi vadra de adus apă, tot de aramă. Deasupra, în vârful căruţei aşezau pernele şi babele le ţineau, să nu cadă. Pornea alaiul, cu lăutari, la ginere acasă. Ginerele se ducea la naşi, pe la prânz şi veneau la mireasă acasă. Naşa o gătea pe miresă, lăutarii cântau: „Taci mireasă nu mai plânge / Că la mă-ta tu te-oi duce / Cu oala cu lapte dulce/ Floarea mai înfloare o dată / Dar tu nu te mai vezi fată". Mireasa, cu mamă-sa, cu surorile plângeau.

Se duceau la biserică, îi cununa popa, apoi veneau acasă şi întindeau Nunească. Aşa începea: „Cruciuliţă de argint / Amândoi ne-am potrivit / Şi la ochi şi la sprâncene / Ca doi porumbei la pene", cântă unchiul Ştefan cu voce caldă. Iar la soacra mare îi striga: „Bucură-te soacră mare / Ţi-am adus scărmănătoare". Mireasa dădea daruri la rude, ginerelui îi dădea cămaşă, nuntaşii dădeau şi ei darurile, pe naşi îi ducea acasă, se schimbau, veneau înapoi. După miezul nopţii se strigau darurile, mirii se duceau să se drăgostească, ceilalţi aşteptau pe-afară. Dacă era fată mare, îi juca pe sus cămaşa, chiuiau femeile. Dacă nu era fată mare, se strica nunta. Se mai duceu la socrii mici şi mai cereau două pogoane de pământ. Dacă mai cădeau la înţelegere, bine, dacă nu, o urcau pe fată pe grapă şi aşa o duceau acasă, cu huiduieli. Da' noi să zicem că fata fusese cuminte. Spre dimineaţă, pune-i neică pe socrii în albie, leagă albia cu un lanţ de un măgar sau de un cal şi plimbă-i pe străzi. La socru' mare îi lega un şir de ardei la gât, pe soacra mare o treceau pe deasupra focului, s-o pârlească. Luni

dimineaţa se duceau iar şi-i luau pe naşi. Naşa o lega pe mireasă cu un batic, că doar era femeie de-acum. Spre seară îl duceau acasă pe fratele de mână cu găina-n mână şi legat cu maramă, mai punea şi el masa.

— Hai, lasă-i pe copiii ăştia cu poveştile tale! Nu vezi că ţi se împleteceşte limba?

— Mie? se miră unchiul. Tu ai început, cu nunta. Eu întrebasem ce mai e pe la mare, că n-am mai fost… de douăzeci de ani. Am cunoscut atunci o damă, tocmai din Irlanda.

— Cum o chema? întrebă Florin.

— O Lae, răspunse unchiul Ştefan şi hohotele de râs izbucniră în rafală.

— Da' pe cine n-ai cunoscut tu! se supără tanti Aurelia. Cine te pupă pe tine pupă toate muierile din Craiova.

Lidia ieşi până afară. Când se ridică picioarele i se desfăcură şi unchiul Ştefan iar îl înghionti pe Al cu ochii la chiloţii ei albaştri ca şi cerul.

— Mie nu-mi place fata asta, zise tanti Aurelia.

— Ce nu vă place la ea? întrebă Taina.

— Nu-mi place fusta aia cât un petecuţ, de i se văd cracii. Tu, Alexandre, să nu te iei după unchiu-tău, că el, dacă nu mai poate, atâta bucurie mai are, să se uite cu ochii. Tu să te uiţi la fata ta, nu la picioarele ăleia, oricât ţi-ar arăta ea darul. Nu-mi place de ea că e blondă din fire, nu doar în cap. Să mă iertaţi că zic de prietena voastră aşa, dar are suflet de curvă.

— Am o îndoială, zise unchiul Ştefan.

— Păi te-oi fi îndrăgostit, Ştefane!

— Nu, dragă. Am eu o îndoială, fără legătură cu fata asta.

— Ia hai mai bine să ne culcăm noi, că văd că a început să ţi se spurce limba şi copiii or vrea să se culce, că-s veniţi de pe drum. Hai, hai! Taina, vezi şi tu cum vă culcaţi. Aveţi patul ăsta aici. Cel de dincolo e mai lat, puteţi dormi trei acolo. Cum vă aranjaţi.

— Tanti Aurelia, dar nişte rame mai subţiri n-ai găsit pentru ochelarii ăştia?

— Lasă, că sunt bune astea! Dacă îmi cad, nu păţesc nimic. Numai să nu-mi cadă pe picior.

— Sunt bune la televizor, când adormi şi dai cu capul de masă, cum ai făcut aseară, că mai amortizează lovitura. Ea, spuse, unchiul, sfătos, ea mă anunţă: „Vezi că e un film frumos. Vreau să-l văd

neapărat”. Şi se aşază la masă şi ori doarme ori nu! Acu’ două săptămâni a căzut cu scaunul pe spate. M-a trezit din somn. Noroc că n-a avut nimic!

— Hai, hai! La culcare, moşule! Noapte bună!

— Noapte bună! răspunseră tinerii, pe patru voci.

Bătrânii se opriră puţin în camera vecină, în drumul lor către bucătăria de vară unde urmau să doarmă.

— Vă mai uitaţi la televizor sau îl opresc? întrebă Tanti Aurelia.

— Poţi să-l stingi, strigă Al.

— Cine e ăsta? se auzi unchiul Ştefan.

— Iliescu, răspunse tanti.

— Bă, da’ ce prost se vede!

— Parcă tu nu-l ştii!

Se auzi o uşă închizându-se şi se lăsă linişte. De afară intră Lidia.

— Nu mai ninge, spuse ea.

Se aşeză pe vine cu palmele întinse spre foc şi Al putu să vadă că nu mai avea nimic pe sub fustă. Numai el ştia.

— Voi nu vă ţineţi de mână? îl întrebă Lidia, arătând cu capul spre Taina şi Florin care îşi mângâiau palmele, cu tandreţe. Spre deosebire de ei, Ana şi Al nu arătau prin nimic că ar fi împreună.

— Nu, spuse Al stânjenit de goliciunea galben-roşcată de sub fusta ei. „Tanti Aurelia a ghicit-o” îşi spuse.

— Noi ne ţinem de inimă, zise Ana şi Al se bucură că ea a spus-o.

— Întotdeauna le-am invidiat pe fetele care stau ani de zile cu acelaşi băiat. El îi este şi iubit şi frate şi prieten. Au încredere, se căsătoresc, îmbătrânesc împreună şi trec dincolo cu privirea aia împăcată a sihaştrilor.

— Eu cred în povestea în care el o întâlneşte numai pe ea, spuse Florin. Şi ea numai pe el. Fiecare devine dominanta vieţii celuilalt. Eu cred că şi după ce voi muri, dragostea mea va bântui Pământul. Trupul meu se va muta în camera îngustă şi întunecoasă. Sufletul se va muta. Dincolo. Nu ştiu cum se va adapta, e cam sensibil, cam răsfăţat. Peste o sută de ani îmi vor aduna oasele într-o traistă, le vor stropi cu vin şi le vor aşeza la picioarele unui nou locatar. Într-o zi vor dispărea şi ele. Dar dragostea mea va zburda pe aici, printre roboţi şi reţele de calculatoare, dacă nu vor mai fi câmpuri verzi şi păduri şi flori…

— Naivitatea ta e cuceritoare! spuse Lidia. Dacă ai muri astăzi, Taina ce ar face? Nu cred că i-ai pretinde să se călugărească. Într-o zi ar

întâlni pe altcineva. Ar fi la fel de sinceră cu el, cum e cu tine. Pentru că aşa-i e sufletul. Numai vanitatea ta îţi spune că eşti singurul.

— Eu nu mă las sedus de mirajul cuvintelor sau gesturilor ce-mi mângâie vanitatea. Nici atunci când un om străin sau un prieten mă apreciază, mă place, mă caută, mă doreşte. Eu pot să mă plac şi în singurătate. Dacă vreau dragoste, renunţ la singurătate. Asta înseamnă că renunţ puţin şi la mine şi la prieteni şi mă dărui. Şi aş vrea ca şi Taina să aibă înţelepciunea de a se desprinde de ceilalţi şi voinţa de a mi se dărui, de a participa la joc, de a trăi ceva ce n-a fost trăit.

Florin goli sticla cu vin rubiniu. Taina îl privi cu urme de reproş.

— Un suflet nu se deschide aşa, oricui, oricând, zise ea.

— Discutăm doar, spuse Lidia. Aşa se lămuresc oamenii. Sau îşi închipuie că se lămuresc. Ar fi frumos dacă fiecare şi-ar spune gândurile, fără să se ruşineze de ele sau de părerea celorlalţi. Mie nu îmi plac apele stătute. Prefer vârtejurile. Aerul închis al unei încăperi mă sufocă. Nu am răbdare să fac baie într-o cadă cu apă călduţă… Fac numai duş. Rece. Vreau să fac tot ce se poate cu viaţa mea. S-o rup cu oricine, oricând, şi să încep din nou. Îmi place să zgâlţâi lucrurile, nu să mă ascund într-un colţ unde primejdiile nu mă găsesc. Orice e neobişnuit e binevenit. Oricum eu plătesc la urmă.

Taina şi Ana schimbară priviri de înţelegere reciprocă. Lidia îşi exprima fără reţineri personalitatea. Florin părea prins de discuţie. Al se simţea ca în miezul unei lumânări aprinse. Chipurile celor din jur se îndepărtau, glasurile li se auzeau din ce în ce mai slab. Lidia stătea acum cu bărbia în palme şi coatele sprijinite de genunchi.

Din depărtare, Ana îl privea încruntată.

— Al, ce e? Ţi-e rău?

Nu putu răspunde, dar aprobă din cap şi se ridică. Ana ieşi cu el, în curte. Nu mai ningea. Se înseninase. Pe cer apăruseră stele şi luna – uriaş ban de argint. Al borî, în zăpadă. Aerul rece îi făcea bine. „Culcaţi în zăpadă / Am privit o stea / Ne-a privit şi ea / Şi-a-nceput să cadă" recită el din propriile gânduri.

— Nu e decât o muiere, zise Ana. Ce are ea, au toate femeile. Pari cam visător.

— Florin avea dreptate. Alegi o singură dată. Eu nu mai caut. Eu te-am găsit. Dar tu?

Ana intră în casă, fără să răspundă. Focul slăbise. Taina avea faţa roşie. Ana se aşeză lângă Al şi Lidia îşi întoarse picioarele într-o parte

într-o încercare de salvare a decenţei.

— Îmi plac pietrele, spuse Ana. De mică mi-au plăcut. Din toate excursiile, mă întorceam cu un rucsac plin cu pietre. Nici acum nu pot să cred că pietrele nu sunt vii.

— Uneori, când sunt singur şi apatic, îmi formez propriul număr de telefon, zise Florin. Sună ocupat. Asta arată că sunt un om ocupat. Concluzia mă revigorează.

— Când eram copil, nu se lăsă nici Al aveam un tricou – cu o răţuşcă pe piept – pe care l-am purtat, vreme de câţiva ani, la toate meciurile de fotbal. Şi asta pentru că, îmbrăcat cu el, n-am pierdut niciun meci. Îi tot cususem găurile, era destul de jerpelit şi abia mă mai încăpea. Crescusem. Dar era tricoul meu norocos. Într-o zi am pierdut. La un singur gol, dar am pierdut. Încrederea mea s-a dus. N-au mai contat toate victoriile precedente şi nu i-am mai dat şansa de a monopoliza victoriile viitoare. N-am putut să-l accept nici măcar ca pe un tricou oarecare, ca pe unul din tricourile mele. L-am rupt. Voiam să spun că încrederea prezintă o mare doză de fragilitate.

— Dacă Ana ar greşi. Cu un altul. Din curiozitate, din întâmplare, dintr-un accident, încrederea ta ar dispărea?

— Da.

— Şi atunci?

— Ar fi mica mea tragedie. Dragoste fără încredere nu se poate. Iar dragostea e mai greu de ucis.

— Nu ai putea să mă ierţi? întrebă Ana. Dacă eu te-aş iubi la fel şi aş şti că am greşit şi m-ar durea, nu m-ai ierta?

— Nu ştiu. E ca şi cum mi-ai arde aripile şi mi-ai spune: „Zboară!" Mi-ai sabota dragostea, dar ai dori-o întreagă. Şi nu trebuie să mă înşeli cu un altul. E de ajuns înşelăciunea dinăuntru. Din inimă. Sau din gând.

Se lăsă tăcere. Al plecă să caute ceva de mâncare, în frigider.

— Eu am mai căzut, zise Taina. Am mai alunecat, m-am împiedicat. Dar n-am rămas acolo. Niciodată n-a fost durerea căderii mai mare decât bucuria ridicării.

— Prefer pescăruşul cutezător, care se avântă în larg, chiar dacă acolo îşi va găsi pieirea, aceluia care stă pe ţărm, continuă Lidia.

— Mai vrea cineva? întrebă Al arătând spre farfuria cu caşcaval din care tocmai luase o felie.

Nu vru nimeni. Doar o pisică tărcată ieşi de sub pat

apropiindu-se sfios.

— Eu am înţeles ce simt animalele astea, câinii, pisicile, când aşteaptă să le arunci ceva de mâncare, acum câţiva ani la mare. Nu mai aveam bani şi îi priveam pe cei care aveau cum mâncau pizza. Mă prefăceam că aştept pe cineva, pe gărduleţul terasei, mă mai plimbam, iar mă aşezam, întrebam pe cineva cât e ceasul. Le urmăream fiecare mişcare. Când plecau, adunam resturile.

— Băiatului meu, zise Lidia, când va avea cinşpe, şaişpe ani, am să-i pun prezervativu' în mână: „Hai, du-te!" Nu vreau să fie sfios ca pisica asta.

— Dacă o să ai băiat. Dar dacă va fi fată?

— Atunci, zise ea, la doişpe ani. Îmi amintesc şi acum ziua când mi-a venit, pentru prima dată. Mama nu-mi spusese nimic. Nimeni nu-mi spusese. M-am speriat de moarte.

— Double meaning, zise Ana.

— Nu, de ce? E un singur înţeles: m-am speriat tare.

— Nu te poate speria şi moartea?

— Nu. Oamenii nu se sperie de frumos. Într-o primăvară, tata a făcut rost, nu ştiu cum de o bucăţică de pământ, la marginea oraşului. În fiecare sâmbătă mergeam cu el şi cu mama „la grădină". Lotul nostru avea vreo zece metri lungime şi vreo douăzeci şi cinci lungime şi se învecina într-o parte cu o păşune, iar în cealaltă cu parcela lui nea Cornel, un ţăran cu părul roşu, mieros la vorbă, dar parşiv în sufletul lui.

Am săpat, am pus ceapă, roşii, ardei, cartofi. „Nu se face!" ne spunea nea Cornel. „Pentru roşii, ardei, vă trebuie apă. Munciţi de pomană". El pusese floarea-soarelui. Ne-a dat şi nouă o mână de seminţe, să punem pe margine. „Când or creşte, să puneţi sperietori, că vi le mănâncă blestematele astea de ciori". El şi le meşterea de pe acum: bătea două beţe în cruce, le înfigea în pământ, apoi le acoperă cu zdrenţe. Eu am făcut două sperietori. Un cavaler şi o domniţă. Câteva săptămâni am lucrat numai hainele, din petice de catifea, damasc, mătase, dantelă. Arătau grozav. Dumnezeu ne-a ajutat. A fost o vară ploioasă. Ne priveam cu mândrie grădina. Într-o zi, mama m-a trimis să iau roşii. Ţin minte că m-am dus cu bicicleta şi că aveam o rochie scurtă, cu flori galbene. Am rămas uimită: grădina era goală. O prădaseră hoţii. Nu mai era nimic. M-am oprit lângă Cavalerul cu o minge în loc de cap. „Tu? Ce-ai păzit?" „Oamenii nu se sperie de

frumos!” am auzit o voce. M-am speriat. Am crezut că mi-a răspuns, dar era nea Cornel, vecinul. I-a înjurat bine pe hoţi, dar nu părea supărat, ba chiar avea un zâmbet mulţumit. M-a rugat să-l ajut să culeagă prunul, că el nu poate să se suie şi la sfârşit mi-a dat şi mie din ele, într-o plasă murdară. De sus din pom i-am văzut căruţa, dincolo de lotul lui. Era plină cu ardeiul şi roşiile noastre.

Nu le mai spuse că ţăranul stătea sub pom, cu găleata pe umăr ca ea să arunce prunele şi că atunci când coborâse o trântise în iarbă şi-i ridicase rochia-n cap. Nu le spuse cât o duruse şi nici replica lui: „Hai, nu mai plânge ca proasta! Eu ce să-ţi fac dacă ai zgaiba aia aşa mică?”

— Vrei să spui că moartea e ceva frumos? întrebă Ana.

— Da. E o zeiţă. O certitudine. Certitudinile sunt frumoase. Cei mai mulţi oameni o întâlnesc împăcaţi.

Florin scoase din rucsac un termos. Numai el vru cafea.

— Erau în tren două băbuţe, zise Ana. De la Alexandria…

— Şi eu sunt de-acolo, zise Florin.

— Poate le ştii. Tanti Lina şi… Al, cum o chema?

— Petra, parcă.

— Da, tanti Petra. Ea era de la Smârdioasa. Spuneau că femeia e mai jos decât bărbatul şi eu am tot încercat să le spun că nu, că nu e decât o prejudecată.

— Erau în tren? Astăzi?

— Da. Le cunoşti?

Prea bine le cunoştea. Bunica Petra şi tanti Lina. Numai că bunica murise de… de patru ani, iar tanti Lina acum doi ani. Oboseală şi cafea, combinaţia ideală pentru ca gândurile să înceapă cursa lor, unul după altul sau toate grămadă, ca într-un maraton la New York. Ce naiba era povestea asta?

— Nu, nu le cunosc, spuse şi văzu privirea Lidiei aţintită asupra lui. Avea ochi viorii, ochi de vrăjitoare.

— Îmi amintesc, începu Al, ziua când Nico, fosta mea prietenă, urma să vină la mine acasă pentru prima dată. Eram singur cu Taina şi ea îmi clătea sfaturi: „Aici este scaunul pentru lucruri, să-i spui. Tu poţi să stai pe pat. Patul e cam şubred. (Când zici asta, te uiţi fix în ochii ei, să înţeleagă de ce e şubred)”.

— Şi? A avut succes? întrebă Ana.

— A avut, zise Taina.

— Voi cum v-aţi cunoscut? o întrebă Lidia pe Ana.

Florin nu mai asculta. O privea pe Lidia insistent, fără să-i pese că Taina îl vede. Abia acum remarcă el inelul cu piatră violet de pe mâna dreaptă a Lidiei, abia acum îşi aminti de bunica Estelei. Lidia îi prinse privirea şi i-o susţinu, ca într-un flirt.

— Ne-am cunoscut la Sighişoara, zise Ana, la Festivalul de Artă Medievală. Eu fugisem de acasă pentru a doua oară. Din prima fugă îmi amintesc doar sentimentul neplăcut, ca o leşie, pe care l-am încercat când părinţii au venit să mă ia de la poliţie. Tăcerea lor pe drum, continuată acasă. O cruzime-răspuns la cruzimea cu care eu îi rănisem, îi trădasem, îi făcusem de râs. Acum le lăsasem bilet. Şi eram mai mare. Ţin minte cum am coborât scara, în întuneric, drumul pustiu de oameni până la gară, trenul plin cu tineri voioşi. Acolo… Un amalgam de atmosferă medievală şi de modernism ieftin. Ploaie, nopţi dormite în gară sau pe Scara Şcolii, casele meşteşugarilor, tablouri, brăţări, porţelanuri, mimi, tineri cu feţele vopsite, pletoşi, descătuşarea energiei, a nebuniei, acoperişurile, băieţii urinând pe zidul de piatră al Bisericii Mănăstirii, concertul de orgă amintind de Inchiziţie, maşini străine pe străzi pietruite, poliţişti în uniforme noi, zidul de cărămidă de pe faţa mea, zidul de piatră de pe faţa lui. Ne-am oprit uimiţi şi neîncrezători. „Poate şi tu te-ai pişat pe biserica gotică” mi-a trecut prin gând. Dar am lăsat zidul lui să se apropie şi să-l sărute pe al meu. Era doar ultima seară.

— Cum e cartea ta? îl întrebă Al pe Florin.

— Mie îmi place acea carte care mă istoveşte, care mă tulbură îndelung. Ca o femeie. Ce am scris, pe mine nu mă tulbură.

— Încearcă să te gândeşti la altceva, spuse Ana. Dacă începi să-ţi faci probleme, pierzi secunde importante.

* * *

Ana şi Al se duseseră să se culce. Taina ieşise în curte. Lidia şi Florin discutau aprins şi Taina simţi crescând în ea înstrăinarea.

— …n-ai decât să încerci să afli, de ceea ce descoperi singur nu te îndoieşti, spunea Lidia. Nu pot să-ţi spun nimic, tu chiar nu înţelegi? Când intră Taina, ei tăcură stânjeniţi. Peste câteva secunde, Lidia plecă să doarmă în maşină. Cuvintele lor n-o putură opri.

* * *

— Auzi, craiule? zise Ana. Ia să-mi spui tu, ce-i cu Nicoleta asta? O iubeai? Sau cum?

Se dezbrăcaseră în liniște, în întuneric. Ana purta o cămașă de noapte lungă până în pământ, cu cusătură albastră, din vremea când tanti Aurelia era tânără. Al primise pijamaua largă a unchiului Ștefan. Nu mai dormise în patul ăsta din copilărie, când bunica lui încă trăia, iar tanti Aurelia și unchiul Ștefan stăteau la bloc, într-o garsonieră.

— Nu simțeam că i-aș dărui Pământul, că aș veni oricând, de oriunde m-ar chema, nu i-aș fi dat drept de moarte asupră-mi, cum ție ți-aș… Nu aș fi dus-o la râu să-i spăl picioarele.

— Da… Să trecem peste lecția de vrăjeală.

— Nu, n-o iubeam. Acoperă un loc pe care altcineva nu era, atunci. Era mai bine cu ea decât fără.

— Dar ea?

— Nu știu ce simțea ea. Nu mi-a spus-o niciodată, dar părea că ține la mine. Ne vedeam destul de rar. Ea era mai mare cu un an decât mine, avea de dat examene în vară. Părinții o țineau din scurt cu învățatul, cu meditațiile. Ne întâlneam în fiecare vineri, după ore, în fața bisericii Sfântu' Gheorghe. Ajungea întotdeauna înaintea mea. O vedeam de departe, în poarta bisericii strângând la piept plicul doldora de caiete și aveam impresia, uneori, că a rămas acolo de vinerea trecută.

— Cum v-ați despărțit?

— Era un concert în filarmonică, la care trebuia să vină și ea. Am uitat să mă duc. Am uitat în fiecare clipă. Nici măcar în una nu mi-am amintit. Atunci am înțeles că s-a terminat, că nu pot trăi în căldurica unei iluzii și că n-am dreptul să azvârl pe altul în ea.

— Și nu v-ați mai întâlnit?

— Nu. Am sunat-o și i-am spus că ne despărțim. „Asta a fost tot?" m-a întrebat. „Da, cred că da".

— Ce urât! Din partea ta!

— Ce să fi făcut?

— Nu știu. Dar a fost urât. Și n-ai mai văzut-o?

— O singură dată. Pe stradă. Am vrut să mă opresc, dar ea a trecut pe lângă mine privind undeva, la rădăcina ierburilor din ronduri și atunci, din inerție, picioarele mele și-au continuat și ele drumul.

Ana tăcu. Stătea cu urechea rezemată de tâmpla lui.

— Ai adormit? o întrebă.

— Nu. Îți ascultam gândurile. Poate că într-o zi așa ai să mă părăsești și pe mine.

— Abia aştept!

Ea îi dădu cu perna mică în cap.

— Ştii că am să-ţi las ţie plăcerea de a mă părăsi, zise el. Ia zi, pe Claudiu cum l-ai părăsit? Nu mi-ai spus niciodată.

— Nu e treaba ta! zise ea, dar spre uimirea lui, continuă. Mă conducea acasă. Tot de la filarmonică veneam. Fusese un concert înălţător, cu sala plină, cum rar se întâmplă. Aşteptam autobuzul. N-aveam bilete şi am văzut că e control. El a zis să nu urc. Eu am urcat. El nu. M-a sunat apoi, să se scuze, să îmi explice. Chiar în ziua aia, înainte de concert, îmi spusese că ar muri pentru mine.

— Şi urcarea ta în autobuz? A fost un test?

— Da, cred că da. Spui că îţi dai viaţa pentru mine şi ţi-e frică de o amendă?

— Nu… Nu mi se pare semnificativ. Nu cred în teste. Să nu-mi faci! Nu-mi plac!

— Te temi? Faptele tale nu sunt la înălţimea intenţiilor? Mă iubeşti în lumea cuvintelor?

— Nu vrei să îmi faci altceva în loc de test?

— Ba daaa! Ce?

— Un copil.

— Am să-ţi fac. O să semene cu tine. Ai să-l înveţi să asculte Chopin, să joace şah, să agaţe fetele.

Ochii li se obişnuiseră cu întunericul şi Al se ridică brusc în coate. Se sculă din pat şi răsuci comutatorul. Ana îşi feri ochii de lumină.

— Hei, ce faci?

Al privea locul gol de sub icoană. Albul curat trăda absenţa tabloului. Îl furase din tabără când era în clasa a treia. Tanti Aurelia îi promisese de mult că o să i-l arunce. „E prea jerpelit, zău aşa! Şi l-ai şi pus lângă icoană. Mereu îmi zice părintele, când vine cu botezu'!" Acum se ţinuse de cuvânt. Al se gândi la hârtia ruptă, lipită pe o bucată de etamină, pe spatele căreia, cu litere roşii scria: „Ţiganca" de Theodor Aman şi un număr de inventar. Îi veniră în minte plaja, mâinile ei calde, ochii negri, de sălbăticiune. Simţi pe limbă gust de piersică şi înghiţi în sec.

* * *

Florin îi simţi supărarea. Se apropie să o sărute, dar ea îl împinse într-o parte:

— Pleacă! Miroşi ca un butoi!

— Ai dreptate! Absolut! N-o să mai beau! Îţi promit! O să vezi…

— Am văzut. Şi mi-a ajuns!

— Nu înţeleg.

— Tu înţelegi numai ce vrei tu. V-am văzut privirile! La foc! Şi apoi, când aţi rămas numai voi. Aici e lumină. Afară e întuneric. Te-am văzut cum îi sorbeai fiecare cuvânt.

El râse şi ea îi astupă gura cu mâna.

— Să nu râzi, ticălosule! Că oamenii dorm! Eu ştiu cum se glumeşte, cum se flirtează, cum mai faci câte-un gest, dar ăsta era mai mult decât un joc. Era magnetism! Era ca şi cum numai voi ştiaţi o taină, vă priveaţi ca nişte amanţi, mama ta de vagabond ticălos! îi puse ea cotul în dreptul gâtului. O să te bumbăcesc toată noaptea şi dacă mâine te mai uiţi la ea, a ta e! Poţi s-o păstrezi!

— Nu mă interesează cum crezi tu.

— Dar cum? Eu de când te cunosc, totul împart în două. Şi încerc să-ţi înţeleg tăcerile şi tristeţea fără motiv şi să-ţi ghicesc spaimele, dar acum tu chiar te ascunzi? Tăcerea ta e masca în spatele căreia eu nu ştiu ce ascunzi acum.

— Îmi pierd minţile! Poate că sunt doar beat! Poate că ne visează cineva! Se va trezi, aducându-ne pieirea. Îţi spun!

Îi zise de visul lui, de inelul Lidiei, de bunica Estelei care o văzuse, de bunica Petra şi tanti Lina care nu puteau să fi fost în tren. Emoţia destăinuirii îi tremura vocea.

Taina îl privi neîncrezătoare, îi mângâie fruntea şi el adormi brusc. Ea însă nu mai putu închide ochii. În camera vecină se aprinse lumina şi Taina zâmbi de propria-i frică.

* * *

— Nu mă mai ştii? se mira Lidia. Nu mai ţii minte cele patru fluvii şi grădina şi pomii cu fructele lor dulci? îl sărută ea într-un fel care nu lăsa nicio îndoială asupra a ceea ce va urma.

Erau singuri, dar Ana putea veni oricând. Lidia era deasupra lui, se mişca uşor în cerc, iar jocul se chema „ineluş-învârtecuş”.

— Ne-a spus să nu gustăm din pomul ăla, dar eu am gustat şi ţi-am dat şi ţie şi apoi ne-a alungat. Mai ştii?

Uitase. Şi Ana putea veni.

— Ne-a alungat ca să nu gustăm din Pomul Vieţii, dar noi din el gustasem înainte de-a veni şarpele. Ştii acum? Pomul Vieţii nu ne

fusese interzis. Înţelegi ce îţi spun? sâsâise ea şi se aplecase să-l sărute, dar el îi văzu limba despicată şi se feri.

* * *

Ana era aplecată deasupră-i şi Al se trezi rupând visul.

— Haide, zise ea. Îmbracă-te!

Ea îmbrăcase un palton vechi găsit în cuier şi îi întindea lui Al un pulover şi un cojoc lung pe care el le puse pe el, somnoros încă.

Se furişară prin camera unde Taina şi Florin dormeau.

Afară mijeau zorii. Doar cocoşii se treziseră şi dădeau de veste de prin coteţe. Luna nu se mai vedea. Poate se ascunsese după colţul casei. Zăpada prinsese crustă deasupra şi scârţâia sub bocanci. Al simţi aerul rece tăindu-i răsuflarea. Durerea din capul pieptului se stinse la fel de repede cum apăruse. Se lăsă dus de mâna fierbinte a Anei. În spatele casei ea se opri. Privea în sus, spre cele două uşi de lemn ale podului. Acoperişul urca în pantă pe deasupra bucătăriei de vară, începând cam de la un metru deasupra pământului.

— O să alunecăm, zise Al.

Ana îi arătă din ochi sârma care ancora antena. Ţinându-se de ea urcară până la marginea acoperişului. Mărul de lângă casă mai avea o singură frunză, chiar în vârf. O flutura ca pe un steag.

Numai o uşă se deschise şi Ana intră. Al păşi după ea, hoţeşte.

Mai întâi simţiră mirosul de mucegai. La intrare erau vrafuri de cărţi, legate cu sfoară. Un şoarece fugi şi lui Al i se păru că fusese unul albastru. Burlane ruginite, câteva lăzi cu ţiglă, ziare întinse cu flori uscate de tei, fânul, lângă care Ana se opri. Îşi scoase paltonul şi-l lăsă să cadă. Rămasă în cămaşa veche, cu cusături albastre, se culcă în fân. Al ştiu că nu-l va opri şi gândul ăsta îl înveli, cald. Ochii ei îl chemau şi el se prăvăli lângă ea. Genele i se pârjoliră, când îi atinseră faţa. Lumea se răsturnă, scuturându-se de înţelesuri, ca un copac de frunze, în octombrie. Atunci văzu podul. Îngust, cât ei să încapă, se arcuia nehotărât dinspre casă, punctul stabil, spre zare, căutând drumul când într-o parte, când în alta. Ana făcu primul pas. Se întoarse spre el şi ochii ei râdeau şi ea era o jumătate de înger şi atunci se privi şi el era jumătatea cealaltă. Păşi lângă ea şi îngerul se întregi. Nimic altceva nu mai există.

* * *

Taina şi Florin stăteau pe o laviţă, lângă fereastră. Îşi beau ceaiul. Doar ochii li se întâlneau, neliniştiţi de vorbele de noapte.

Florin se trezise primul. Noaptea nu mai ninsese, dar el luase o mătură de curte şi mai curăţise poteca, până la poartă. Măturase de zăpadă şi maşina Lidiei. Ea nu se vedea înăuntru. Intră în curte. Văzu urmele ce duceau în spatele casei, pe lângă bucătăria de vară, urcând apoi pe acoperişul ei spre pod. Erau urmele a două persoane. Uşa era deschisă şi el strigă un „Hei!", dar nimeni nu răspunse. Se întorsese în casă. Taina se întindea. Tanti Aurelia pusese de ceai şi se mira de Ana şi Al, că-s lipsă, dar Florin le spuse de urmele ce duc în pod şi se schimbară priviri voioase, cu subînţelesuri. Tanti Aurelia ieşise să dea la păsări. Unchiul Ştefan dormea.

— Cumătră! Cumătră! se auzi de la poartă vocea piţigăiată a unei femei. O văzură pe Tanti Aurelia trecând să-i deschidă. Era tanti Marie.

— Uite, ţi-adusei oţetu'!

— Ai pus ardeiul?

— De-aseară l-am pus. Aurelio, auzişi de Tudoriţa?

— Care Tudoriţa?

— Tudoriţa, a lu' Surugiu!

— E, ce e cu ea?

— A murit! Azi-dimineaţă! Când s-a luminat, a ieşit să dea zăpada asta, că Ghiţă s-a hodorogit de tot, abia îşi mai ţine băşinile. A stat el, a stat… Dacă a văzut că nu mai vine, a ieşit în curte. A găsit-o lângă poartă, căzută cu capu' n zăpadă. A strigat la alde Degeratu, de-au chemat salvarea, dar până la spital a murit. Îmi spuse Marieta, la alimentară.

Se auzi motorul unei maşini. Florin o privi pe Taina şi ieşi în fugă. Ea se ţinu după el. Trecură pe lângă cele două femei. Lidia era în maşină.

— Ce faci? Pleci? întrebă Florin.

— Încălzeam puţin motorul. Nu poţi să-mi aduci şi mie nişte cenuşă? se întoarse ea spre Taina. Văd că alunecă roţile.

Taina o privi lung înainte de a pleca.

— I-ai spus! zise Lidia.

— Tu ai fost? Pe Tudoriţa asta, tu ai dus-o?

— Nu te uita aşa la mine! Tu chiar nu înţelegi? Eu nu omor pe nimeni. Eu ajut sufletul să nu rătăcească, să ajungă acolo. Ştiu drumul şi îl arăt. Nu e un rău. E o eliberare. Ai putea fi tu. Nu sunt singura. Nu trebuia să îţi spun.

Taina veni cu cenuşarul. Florin turnă cenuşă sub fiecare roată.

* * *

— Anaaa! Alexandruuu! strigau, toţi trei, de jos.

Lidia voia să-şi ia rămas bun. Pleca.

— Atâta dragoste nu-i bună pe burta goală. Haideţi jos, să mâncaţi ceva! spuse şi tanti Aurelia.

Din pod nu veni niciun răspuns.

— Ar fi putut coborî prin altă parte? întrebă Florin.

— Nuuu! E singura intrare. În pod sunt! Urmele doar urcă, de coborât nu se vede niciuna.

Florin urcă cu grijă ţinându-se de sârma de care era ancorată antena.

— Porumbeilor! Fiţi atenţi că intru! îi anunţă. Şi intră.

Secundele se lungeau şi Taina îşi pierdu răbdarea:

— Flooriiin!

— Nu e nimeni aici! spuse el din uşă. Am găsit bocancii, un palton vechi, un cojoc, o pijama, o cămaşă lungă de noapte.

Ieşi, ţinându-le în mână. O privea pe Lidia fix.

— Nu sunt eu! ţipă ea. Nu sunt eu, înţelegi? o prinse pe Taina de umeri şi o zgâlţâi. Am fost de dimineaţă pe drum şi ei nu erau. Înţelegi? Ei nu au mers acolo! Nu ştiu unde sunt! Nu ştiu!

Tanti Aurelia privea de la unul la altul.

— Să le spuneţi să coboare la masă, zise ea. Apoi plecă.

Lidia o luă la fugă spre poartă. Taina îl privi pe Florin şi începu să urce. Dintr-o privire văzu că podul e gol. Se auzi maşina Lidiei demarând. Taina se opri lângă grămada cu fân. O mică pată sângerie o făcu să zâmbească. Florin n-o văzuse. Se lăsă în genunchi şi se aplecă aşa ca bătrânele, în biserică. Gândul i se umplu de Ana şi Al. Fânul le păstra mirosul.

— Mergem? întrebă ea.